Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2025)0075

2023. gada ziņojums par Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzību — cīņa pret krāpšanu

Eiropas Parlamenta 2025. gada 6. maija rezolūcija par 2023. gada ziņojumu par Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzību — cīņu pret krāpšanu (2024/2083(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 310. panta 6. punktu un 325. panta 5. punktu,

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 25. jūlija ziņojumu "35. gada ziņojums par Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzību un cīņu pret krāpšanu (2023. gads)" (COM(2024)0318) (2023. gada FIA ziņojums),

– ņemot vērā Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) 2023. gada pārskatu[1] un *OLAF* Uzraudzības komitejas darbības pārskatu par 2023. gadu[2],

– ņemot vērā Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) pārskatu par 2023. gadu, kas publicēts 2024. gada 1. martā,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 16. decembra Regulu (ES, *Euratom*) 2020/2092 par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai[3] (Nosacītības regula),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 23. oktobra Direktīvu (ES) 2019/1937 par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem[4] (Trauksmes cēlēju direktīva) un

---

1 *OLAF*, Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai divdesmit ceturtais pārskats, 2023. gada 1. janvāris – 31. decembris, 2023. g.
2 OV C, C/2024/5658, 23.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5658/oj.
3 OV L 433 I, 22.12.2020., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
4 OV L 305, 26.11.2019., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj.

Komisijas 2024. gada 3. jūlija ziņojumu par tās īstenošanu un piemērošanu (COM(2024)0269),

– ņemot vērā Komisijas 2023. gada 5. jūlija paziņojumu "2023. gada ziņojums par tiesiskumu: tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā" (COM(2023)0800) un Eiropas Parlamenta 2024. gada 28. februāra rezolūciju "Ziņojums par Komisijas 2023. gada ziņojumu par tiesiskumu"[1],

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 16. decembra lēmumu neatcelt pasākumu, kas noteikts, piemērojot Padomes 2022. gada 15. decembra Īstenošanas lēmuma (ES) 2022/2506 par pasākumiem Savienības budžeta aizsardzībai pret tiesiskuma principu pārkāpumiem Ungārijā 2. panta 2.punktu,

– ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas (EST) 2022. gada 16. februāra spriedumus lietā C-156/21[2] un lietā C-157/21[3] un Padomes 2022. gada 15. decembra Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/2506 par pasākumiem Savienības budžeta aizsardzībai pret tiesiskuma principu pārkāpumiem Ungārijā, kuros visos ir atsauce uz Nosacītības regulu,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 23. septembra Regulu (ES, *Euratom*) 2024/2509 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam[4] (Finanšu regula),

---

1 OV C, C/2024/6743, 26.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.

2 EST 2022. gada 16. februāra spriedums lietā C-156/21, *Ungārija / Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome*, EU:C:2022:97.

3 EST 2022. gada 16. februāra spriedums lietā C-157/21, *Polija / Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome*, ECLI:EU:C:2008:98.

4 OV L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/1624[1] un (ES) 2024/1620[2] un Direktīvu (ES) 2024/1640[3], kuras visas tika pieņemtas 2024. gada 31. maijā un attiecas uz finanšu sistēmas izmantošanas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai un terorisma finansēšanai novēršanu, tostarp, izveidojot Iestādi nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanai,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 5. jūlija Direktīvu (ES) 2017/1371 par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības[4] (FIA direktīva),

– ņemot vērā Komisijas 2022. gada 16. septembra ziņojumu "Otrais ziņojums par Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 5. jūlija Direktīvas (ES) 2017/1371 par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības, īstenošanu" (COM(2022)0466),

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 3. jūlija ziņojumu par to, kā tiek īstenota un piemērota Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1937 (2019. gada 23. oktobris) par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem (COM(2024)0269),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulu (ES) 2021/1060, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās

---

1 Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 31. maija Regula (ES) 2024/1624 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai (OV L, 2024/1624, 19.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1624/oj).

2 Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 31. maija Regula (ES) 2024/1620, ar ko izveido Iestādi nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanai un groza Regulas (ES) Nr. 1093/2010, (ES) Nr. 1094/2010 un (ES) Nr. 1095/2010 (OV L, 2024/1620, 19.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1620/oj).

3 Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 31. maija Direktīva (ES) 2024/1640 par mehānismiem, kas dalībvalstīm jāievieš, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Direktīvu (ES) 2019/1937 un groza un atceļ Direktīvu (ES) 2015/849 (OV L, 2024/1640, 19.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1640/oj).

4 OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj.

drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai[1] (Kopīgo noteikumu regula),

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 24. jūlija paziņojumu "2024. gada ziņojums par tiesiskumu: tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā" (COM(2024)0800),

– ņemot vērā pētījumu "*Strengthening the fight against organised crime: Assessing the legislative framework*" (Cīņas pret organizēto noziedzību pastiprināšana: tiesiskā regulējuma izvērtēšana), kas publicēts 2022. gada decembrī[2],

– ņemot vērā pētījumu "*Strengthening the fight against corruption: assessing the legislative and policy framework*" (Cīņas pret korupciju pastiprināšana: tiesiskā regulējuma un politikas satvara izvērtēšana), kas publicēts 2023. gada janvārī[3],

– ņemot vērā pētījumu "*Compliance assessment of measures adopted by the Member States to adapt their systems to Council Regulation (EU) 2017/1939 of 12 October 2017 implementing enhanced cooperation on the establishment of the European Public Prosecutor's Office ("the EPPO")*" (Atbilstības izvērtējums attiecībā uz pasākumiem, ko dalībvalstis pieņēmušas, lai savas sistēmas pielāgotu Padomes 2017. gada 12. oktobra Regulai (ES) 2017/1939, ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (EPPO) izveidei) un tā papildinājumu, kas abi publicēti 2023. gada decembrī[4],

– ņemot vērā Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2023. gada 3. maija kopīgo paziņojumu par cīņu pret korupciju (JOIN(2023)0012) un Komisijas 2023. gada 3. maija priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par korupcijas apkarošanu, ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2003/568/TI un Konvenciju par Eiropas Kopienu ierēdņu vai Eiropas Savienības dalībvalstu ierēdņu korumpētības apkarošanu un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2017/1371 (COM(2023)0234),

---

1 OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.

2 Eiropas Komisijas Migrācijas un iekšlietu ģenerāldirektorāts, *Blondes E., Disley E., Hulme S.* u. c., pētījums "Strengthening the fight against organised crime – Assessing the legislative framework", Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2022. gada decembris.

3 Eiropas Komisijas Migrācijas un iekšlietu ģenerāldirektorāts, "EY" un "RAND Europe" veikts pētījums Eiropas Komisijai, 2023. gada janvāris.

4 Eiropas Komisijas Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāts, "Tipik", "Spark Legal" un "Policy Consulting" veikts pētījums Eiropas Komisijai, 2023. gada septembris.

– ņemot vērā Eiropola un *OLAF* 2023. gada 6. jūnija kopīgo ziņojumu "Assessing the Threats to the NextGenerationEU (NGEU) Fund" (*NextGenerationEU* (*NGEU*) fonda apdraudējuma izvērtēšana),

– ņemot vērā Eiropas Ombuda 2023. gada 12. septembra noslēguma piezīmi par stratēģisko iniciatīvu attiecībā uz Atveseļošanas un noturības mehānisma pārredzamību un pārskatatbildību saistībā ar lietu SI/6/2021/PVV, kas tika ierosināta 2022. gada 24. februārī,

– ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas (turpmāk "Revīzijas palāta") pārskatu "Mūsu darbības 2023. gadā", kas publicēts 2024. gada 9. oktobrī,

– ņemot vērā Revīzijas palātas 2023. gada 6. jūlija apskatu Nr. 04/2023 "ES līdzekļu pārvaldības digitalizācija",

– ņemot vērā Eirobarometra speciālaptauju Nr. 534 "Iedzīvotāju attieksme pret korupciju ES 2023. gadā"[1],

– ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas 2023. gada 13. marta īpašo ziņojumu Nr. 06/2023 "Interešu konflikts ES kohēzijas un lauksaimniecības izdevumu jomā: regulējums ir ieviests, bet pārredzamības un atklāšanas pasākumiem piemīt nepilnības",

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 29. aprīļa Regulu (ES) 2021/785, ar ko izveido Savienības Krāpšanas apkarošanas programmu un atceļ Regulu (ES) Nr. 250/2014[2],

– ņemot vērā 2024. gada 18. janvāra rezolūciju par 2022. gada ziņojumu par Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzību — cīņa pret krāpšanu[3],

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Budžeta kontroles komitejas ziņojumu (A10-0049/2025),

A. tā kā saskaņā ar LESD 325. panta 5. punktā noteikto pienākumu Komisija katru gadu iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei sadarbībā ar ES dalībvalstīm sagatavotu ziņojumu par pasākumiem, kas veikti, lai īstenotu minēto pantu (zināms kā FIA ziņojums);

B. tā kā FIA ziņojumi balstās galvenokārt uz informāciju — tostarp datiem par atklātajiem pārkāpumiem un krāpšanas gadījumiem —, ko

---

1 Aptauja tika veikta pēc Komisijas Migrācijas un iekšlietu ģenerāldirektorāta (DG HOME) pieprasījuma, un to koordinēja Komisijas Komunikācijas ģenerāldirektorāts.

2 OV L 172, 17.5.2021., 110. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/785/oj.

3 OV C, C/2024/5730, 17.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5730/oj.

dalībvalstis sniedz, izmantojot Pārkāpumu pārvaldības sistēmu (*IMS*), un datiem, kuri izgūti no Komisijas grāmatvedības sistēmas (*ABAC*);

C. tā kā efektīvi pasākumi ES finanšu interešu aizsardzībai ES līmenī ir jāīsteno, pamatojoties uz datos balstītām zināšanām par konkrēto situāciju katrā dalībvalstī, it īpaši gadījumos, kas saistīti ar sarežģītu noziedzīgu darbību;

D. tā kā atklāto un paziņoto pārkāpumu skaits uzskatāmi parāda rezultātus dalībvalstu centieniem apkarot nelikumīgas darbības šajā jomā un to vienu pašu nevajadzētu uzskatīt par rādītāju, kas raksturo nepareizas pārvaldības vai krāpšanas līmeni dalībvalstīs;

E. tā kā, lai noteiktu saikni starp pārkāpumu izdarīšanas, atklāšanas un paziņošanas līmeni, ir nepieciešama plašāka vispārēja izvērtēšana;

F. tā kā publisko līdzekļu pareizai pārvaldībai un ES finanšu interešu aizsardzībai visās ES politikas jomās vajadzētu būt svarīgiem elementiem, lai palielinātu iedzīvotāju uzticēšanos, nodrošinot nodokļu maksātāju naudas pienācīgu un efektīvu izmantošanu;

G. tā kā sistemātiska neiekasētā PVN samazināšana pastiprinātu Savienības finanšu interešu aizsardzību, palielinātu nodokļu taisnīgumu un uzticēšanos fiskālajai sistēmai un veicinātu publisko finanšu ilgtspēju un ekonomisko kohēziju starp dalībvalstīm, it īpaši spiediena uz budžetu laikā;

H. tā kā ES budžeta aizsardzībā ir iesaistīti daudzi dalībnieki dažādos līmeņos, kas savu uzdevumu var veikt tikai, izmantojot strukturētu attiecību un koordinēšanas tīklu krāpšanas apkarošanas sistēmā (*AFA*)[1];

I. tā kā tiesību un administratīvo sistēmu dažādībai dalībvalstīs un to atšķirīgajam digitalizācijas līmenim ir jāveltī atbilstoša uzmanība, ES izveidojot vienādākas, sadarbspējīgākas un salīdzināmākas administratīvās un ziņošanas sistēmas, lai efektīvi novērstu un apkarotu krāpšanu, korupciju, noteikumu neievērošanu un citus pārkāpumus;

J. tā kā būtu jāveicina cieša sadarbība starp iestādēm, kas veic administratīvu izmeklēšanu, un iestādēm, kuras veic krimināllizmeklēšanu gan ES, gan dalībvalstu līmenī;

K. tā kā agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēma (*EDES*) un *ARACHNE* ir efektīvi instrumenti, lai aizsargātu ES budžetu pret privātu dalībnieku maksātnespējas, to pieļautas nolaidības, izdarītas krāpšanas vai noteikumu neievērošanas risku *EDES* gadījumā un,

---

[1] *OLAF*, *EPPO*, Eiropols, *Eurojust*, Komisija, Revīzijas palāta, Iestāde nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanai (*AMLA*), Eiropas Investīciju banka (EIB) un dalībvalstu iestādes un krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienesti (*AFCOS*).

izmantojot datizraces un riska izvērtēšanas pieeju *ARACHNE* gadījumā;

L. tā kā noziedzīgie tīkli, kas darbojas ES, savu noziedzīgo darbību atvieglošanai pilnībā izmanto visu progresīvo informācijas tehnoloģiju klāstu, tostarp mākslīgo intelektu (MI), tādējādi radot vēl sarežģītāku apdraudējumu ES budžetam un jaunu izaicinājumu tiesībaizsardzības iestādēm un radot nepieciešamību *AFA* paātrināt izpēti par MI izmantošanu cīņā pret krāpšanu;

M. tā kā ES pamatā esošo vērtību un pamattiesību ievērošana, kā arī atbilstība Eiropas Savienības Pamattiesību hartai ir priekšnoteikumi tam, lai varētu piekļūt ES finansējumam;

N. tā kā tiesiskuma nosacītības mehānisms attiecas uz visu ES budžetu kā priekšnoteikums tam, lai varētu piekļūt jebkādiem ES līdzekļiem, un ļauj veikt pasākumus tādu tiesiskuma principu pārkāpumu gadījumos, kas ietekmē ES budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai ES finanšu intereses vai rada nopietnu šādas ietekmes risku;

O. tā kā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 12. februāra Regulas (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu[1] (ANM regula), 22. pants ietver noteikumus par ES finanšu interešu aizsardzību,

Vispārējas piezīmes par FIA ziņojumu sagatavošanu un būtisku apdraudējumu

1. atzinīgi vērtē 2023. gada FIA ziņojumu un tajā iekļauto analīzi par attiecīgajiem konstatējumiem un atbalsta tajā sniegtos ieteikumus;

2. piekrīt viedoklim — lai efektīvi aizsargātu ES finanšu intereses, ir jāpaātrina digitalizācija, jo tā atvieglo zināšanu apmaiņu, piekļuvi datiem un datu apstrādi, un tas, savukārt, uzlabotu vispārējās *AFA* pārvaldību; apgalvo, ka gan ES, gan valstu iestādēm būtu vairāk jāizmanto digitālie rīki, lai atvieglotu sadarbību;

3. atkārtoti norāda, ka daudzo *AFA* komponentu darbību labāk izmērāma un vairāk uz rezultātiem orientēta pārvaldība ir svarīga gan efektīvai ES finanšu interešu aizsardzībai, gan *AFA* efektivitātes izvērtēšanai;

4. atgādina, ka ļoti svarīga ir cieša sadarbība starp administratīvajām un tiesu iestādēm, kas veic izmeklēšanu gan ES, gan dalībvalstu līmenī; atkārtoti pauž bažas par joprojām neoptimālo situāciju, it īpaši attiecībā uz iespējamu krāpšanas un noteikumu neievērošanas gadījumu atklāšanu un paziņošanu, kā arī saistībā ar tām veiktajiem pasākumiem, jo šajā jomā starp dalībvalstīm pastāv būtiskas atšķirības; tādēļ mudina dalībvalstis ieņemt proaktīvu pieeju ES

---

[1] OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

finanšu interešu aizsardzībai un pastiprināt informācijas apmaiņu starp savām iestādēm un ar ES struktūrām un aģentūrām, tostarp, lai savlaicīgi apzinātu un novērstu jaunus riskus un krāpšanas tendences; uzsver, ka cīņai pret krāpšanu ir nepieciešama holistiska un vispusīga pieeja, kas aptver visus krāpšanas apkarošanas cikla posmus un atspoguļo daudzos savstarpēji saistītos un savstarpēji atkarīgos dalībniekus un procedūras, kas ieviestas, lai aizsargātu ES finanšu intereses;

5. atzīmē, ka to krāpšanas un noteikumu neievērošanas gadījumu kopējais skaits, par kuriem paziņojušas ES un valstu kompetentās iestādes, 2023 gadā (13 563) bija par 9 % lielāks nekā 2022. gadā (12 455); pauž nožēlu par to, ka šis rādītājs palielinās jau pēdējos piecus gadus un ir sasniedzis savu visu laiku augstāko līmeni; turklāt konstatē, ka ar šiem gadījumiem saistītais kopējais finansējums 2023. gadā (1,90 miljardi EUR) bija ievērojami — par 7,3 % — lielāks nekā 2022. gadā (1,77 miljardi EUR); atzīst, ka, ņemot vērā daudzu programmu īstenošanas daudzgadu ciklu, uz piecu gadu vidējo rādītāju balstīta salīdzināšana reāllaika situācijas noteikšanā un tendenču un modeļu ticamas analīzes iegūšanā ir piemērotāka nekā salīdzināšana pa gadiem; tādēļ atzinīgi vērtē to, ka 2023. gada FIA ziņojumā ir atsauce uz 2019.–2023. gada laikposma rezultātiem; konstatē — tas, ka palielinās noteikumu neievērošanas gadījumu skaits un pozitīvus rezultātus nesniedzoša finansējuma apjoms, skaidri parāda nepieciešamību budžetu saistīt ar kompetento iestāžu snieguma rādītājiem;

6. pauž bažas par vispārējo scenāriju, kas aprakstīts 2023. gada FIA ziņojumā iekļautajā daudzgadu analīzē; uzsver, ka pašreizējā situācija attaisno centienus nodrošināt pienācīgu līdzekļu piešķiršanu, kas ir atbilstošāka izvirzītajiem mērķiem, un to efektīvāku izmantošanu, kam nepieciešama labāka pārvaldība un ciešāka sadarbība; uzsver, ka krāpšana, korupcija un demokrātijas, taisnīguma un tiesiskuma principu neievērošana ir cieši savstarpēji saistītas un tās nedrīkst skatīt atsevišķi; aicina budžeta, krāpšanas apkarošanas un publiskās pārvaldes komisāru un demokrātijas, tieslietu, tiesiskuma un patērētāju tiesību aizsardzības komisāru nekavējoties cieši sadarboties tādu iniciatīvu sākšanā, kuru mērķis ir padarīt *AFA* darbības un rezultātus izmērāmus un taustāmākus, un saskaņā ar apstiprināšanas uzklausīšanās pausto apņemšanos iepazīstināt ar tām Parlamentu; ierosina veidot spēcīgāku sinerģiju starp Komisijas Budžeta ģenerāldirektorātu un citiem tās ģenerāldirektorātiem, kas strādā ar tiesiskuma un citu ES vērtību aizsardzības jautājumiem, un it īpaši Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorātu, Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorātu un Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorātu, lai nodrošinātu, ka visi attiecīgie departamenti strādā kopā, nevis izolēti, nolūkā efektīvāk risināt minētās sistēmiskās problēmas;

7. atkārtoti prasa holistisku pieeju FIA ziņojumu sagatavošanai — kas tiek uzskatīti arī par *AFA* pārvaldības instrumentu —, lai nodrošinātu visaptverošu pārskatu par sinerģiju starp visiem attiecīgajiem dalībniekiem, apzinātu paraugpraksi un novērstu trūkumus; ir informēts, ka — kā uzsvērts 2023. gada FIA ziņojumā — Savienības finanšu interešu operatīvā aizsardzība pret krāpšanu, pārkāpumiem un citām nelikumīgām darbībām ir uzticēta valstu iestādēm, *OLAF* un *EPPO*, un atzinīgi vērtē *OLAF* un *EPPO* konstatējumu iekļaušanu 2023. gada FIA ziņojumā; prasa padziļināti analizēt mijiedarbību starp *AFA* komponentiem un ieviest pasākumus, lai palielinātu kompetento institūciju efektivitāti nolūkā mazināt krāpšanu un pārkāpumus; prasa arī vēl vairāk uzlabot šo holistisko pieeju, lai sniegtu skaidrāku, pilnīgāku un konkrētāku priekšstatu par vispārējo situāciju Savienības finanšu interešu aizsardzības jomā, aptverot visus krāpšanas apkarošanas pasākumus gan valstu, gan ES līmenī;

8. atzinīgi vērtē *OLAF* sniegumu izmeklēšanas jomā, it īpaši izdoto ieteikumu skaita pieaugumu (309 ieteikumi salīdzinājumā ar 275 ieteikumiem 2022. gadā) un atgūšanai ieteikto kopējo finanšu līdzekļu summu (1043,8 miljoni EUR salīdzinājumā ar 426,8 miljoniem EUR 2022. gadā), neraugoties uz to, ka sākto lietu (190 lietas 2023. gadā salīdzinājumā ar 192 lietām 2022. gadā) un pabeigto lietu (265 lietas 2023. gadā salīdzinājumā ar 256 lietām 2022. gadā) skaits bija stabils; īpaši norāda, ka 2019.–2023. gada laikposmā vairāk nekā 88 % no pārkāpumiem, kuri bija identificēti kā iespējami krāpnieciski un attiecās uz izdevumiem, kas izmaksāti tiešas pārvaldības ietvaros, tika atklāti *OLAF* izmeklēšanas rezultātā; pauž nožēlu par to, ka ieilgušas izmeklēšanas dēļ var tikt novēloti sākti korektīvi pasākumi; atkārtoti prasa tam sniegt visaptverošus un pietiekami detalizētus skaitļus par summām, kuras Komisija faktiski atguvusi, pamatojoties uz *OLAF* izdotajiem finanšu ieteikumiem; aicina Komisiju nākamajos FIA ziņojumos iekļaut arī *ad hoc* iedaļas par *OLAF*, lai veiktu detalizētāku analīzi un ziņošanu par tā darbībām un finanšu līdzekļu atgūšanu;

9. atzinīgi vērtē veidu, kādā *EPPO*, kas darbojas kopš 2021. gada jūnija, ir attīstījusi un paplašinājusi savas darbības, par ko uzskatāmi liecina sākto izmeklēšanu skaits (1371 salīdzinājumā ar 865 2022. gadā), kopējais pašlaik aktīvo izmeklēšanu skaits (1927 salīdzinājumā ar 1117 2022. gadā) un izvirzīto apsūdzību skaits (139 salīdzinājumā ar 87 2022. gadā); augstu vērtē *EPPO* ziņošanas detalizācijas pakāpi, jo tā nodrošina atbilstošu informāciju par daudzām tendencēm un situāciju dalībvalstīs, kuras ir pievienojušās *EPPO*; prasa palielināt *EPPO* efektivitāti, par ko liecinātu atgūtās summas, nevis tikai izmeklēšanu skaits;

10. uzsver pievienoto vērtību, ko ES struktūras sniedz Savienības finanšu interešu aizsardzībai un cīņai pret krāpšanu, it īpaši attiecībā uz pārrobežu noziedzību, par ko liecina arī *EPPO* un *OLAF* darbības rezultāti arī 2023. gadā; atkārtoti prasa garantēt visiem attiecīgajiem cīņā pret krāpšanu iesaistītajiem ES dalībniekiem atbilstošus

līdzekļus un šajā sakarā atgādina Komisijai un Padomei, ka katrs eiro, kas iztērēts izmeklēšanai un krāpšanas apkarošanai, atgriežas ES budžetā;

11. pauž bažas par to, ka *EPPO* paziņotie ievērojamie finansiālie zaudējumi, ko radījusi krāpšana pievienotās vērtības nodokļa (PVN) jomā, nelabvēlīgi ietekmē dalībvalstu budžetu, vienlaikus apdraudot taisnīgu nodokļu uzlikšanu un godīgu konkurenci starp uzņēmumiem vienotajā tirgū; uzsver, ka PVN ir arī svarīgs resurss Savienības budžetam; uzskata, ka, mērot *EPPO* darbību finansiālo ietekmi, būtu jāņem vērā pamatā esošo noteikumu par Savienības pašu resursu sistēmu sarežģītība[1]; norāda uz saistībā ar atveseļošanas un noturības programmām veikto izmeklēšanu bažas raisošo skaitu (233) un lēstajiem finansiālajiem zaudējumiem (1,86 miljardi EUR); tādēļ prasa veikt atbilstošus pasākumus gan valsts, gan ES līmenī;

12. aicina Komisiju izstrādāt un īstenot risinājumus, kas ļautu veikt ar *OLAF* ieteikumiem un *EPPO* veikto kriminālvajāšanu saistītus turpmākos pasākumus, analizēt tos un izmērīt šo institūciju darbību faktisko ietekmi uz Savienības budžeta aizsardzību gan nepareizi pārvaldītu līdzekļu, gan neiekasētu līdzekļu atgūšanas ziņā, lai sniegtu papildu pamatojumu uz rezultātiem orientētai politikas veidošanai; aicina Komisiju paziņot Parlamentam *EPPO* veikto kriminālvajāšanu rezultātus;

13. norāda, ka komunikācijai un pārredzamībai ir ļoti liela nozīme krāpšanas un korupcijas novēršanā; uzsver — lai veicinātu izpratni, ir svarīgi iesaistīt pilsonisko sabiedrību, medijus un pētnieciskos žurnālistus; uzsver mediju un pētnieciskās žurnālistikas centrālo lomu cīņā pret krāpšanu, korupciju, interešu konfliktiem un publisko līdzekļu cita veida ļaunprātīgu izmantošanu; uzskata, ka ir ļoti svarīgi aizsargāt medijus pret politisko spiedienu un ietekmēšanu, lai aizsargātu to neatkarību un demokrātijas uzrauga lomu, kā arī publisko līdzekļu pareizu pārvaldību;

14. uzsver, ka pārredzamībai ir būtiska loma publisko līdzekļu pārvaldībā; mudina Komisiju un dalībvalstis maksimāli palielināt pārredzamību līdzekļu izmantošanā, tostarp attiecībā uz informāciju par galasaņēmējiem;

15. uzsver publisko iestāžu lomu pilnīgas neiecietības kultūras veicināšanā attiecībā uz krāpšanu un norāda, ka saziņai un pārredzamībai ir ļoti liela nozīme krāpšanas un korupcijas apkarošanā; uzsver — lai veicinātu izpratni, ir svarīgi iesaistīt pilsonisko sabiedrību, privāto sektoru, medijus un pētnieciskos žurnālistus; mudina Komisiju sniegt atbalstu šiem dalībniekiem apmācības programmu, finansējuma piešķiršanas un jebkādu citu

---

[1] Padomes 2020. gada 14. decembra Lēmums (ES, *Euratom*) 2020/2053 par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu un ar ko atceļ Lēmumu 2014/335/ES, *Euratom* (OV L 424, 15.12.2020., 1. lpp.), ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2053/oj).

pasākumu veidā, kas nepieciešami, lai saskaņā ar ES pamattiesībām un tiesiskumu nodrošinātu to neatkarību no ārējas ietekmes, nelikumīgas valsts veiktas uzraudzības, iebiedēšanas un mēģinājumiem mazināt to leģitimitāti; aicina Komisiju sākt ES mēroga sabiedrības informēšanas kampaņu par viltus ziņu, maldinošas informācijas un dziļviltojuma satura risku krāpšanas gadījumos, kas skar ES finansētus projektus;

16. pauž bažas par *EPPO* un Eiropola skaidro brīdinājumu par to, ka palielinās organizētās noziedzības grupu iesaiste svarīgākajos pārrobežu krāpšanas gadījumos; atzīmē, ka *EPPO* gada pārskatā ir minēts, ka tās līdz 2023. gada beigām aktīvā izmeklēšanā esošo lietu vidū bija 209 noziedzīgi nodarījumi, kas attiecās uz noziedzīgām organizācijām, kuru darbība ir vērsta pret FIA; saprot, ka organizētā noziedzība būtiski ietekmē Savienības līdzekļus un ka Savienības finanšu intereses, it īpaši budžeta ieņēmumu daļu, ietekmējošās krāpšanas apmēru var izskaidrot tikai ar nopietnu organizētās noziedzības grupu spēcīgu iesaisti; apzinās arī to, ka pašreizējie analītiskie un ziņošanas instrumenti neļauj to izmērīt pietiekamā apmērā, lai varētu izvērtēt ieviesto pasākumu un politiku efektivitāti vai trūkumus; aicina Komisiju ātri sākt visas nepieciešamās darbības, lai risinātu šo ar analīzi un ziņošanu saistīto problēmu;

17. apgalvo, ka ES tiesību aktu neefektīva transponēšana daudzu dalībvalstu tiesību aktos un dalībvalstu tiesību aktu nesaskaņotība sniedz organizētās noziedzības grupām iespēju veikt daudz nelikumīgu pārrobežu darbību jomās, kas skar Savienības finanšu intereses; tādēļ atkārtoti prasa pārskatīt Padomes Pamatlēmumu 2008/841/TI par cīņu pret organizēto noziedzību[1] un ieviest jaunu kopīgu organizētās noziedzības definīciju, īpaši ņemot vērā korupcijas, vardarbības, draudu vai iebiedēšanas izmantošanu, lai iegūtu kontroli pār saimnieciskajām darbībām vai iepirkumu;

18. norāda uz 2023. gada Eirobarometra aptaujas “Iedzīvotāju attieksme pret korupciju ES 2023. gadā” rezultātiem, kas liecina, ka korupcija ES iedzīvotājiem un uzņēmumiem rada nopietnas bažas; uzskata, ka augsta līmeņa korupcija, tostarp ES institūcijās, ne tikai ietekmē Savienības finanšu intereses un ES ekonomiku kopumā, bet arī mazina iedzīvotāju uzticēšanos demokrātiskām institūcijām gan ES, gan dalībvalstīs; uzsver, ka organizētās noziedzīgās grupas arvien vairāk izmanto korupciju, lai iefiltrētos publiskajā pārvaldē un iegūtu ekonomiskas priekšrocības;

19. norāda, ka attiecībā uz korupcijas gadījumiem *EPPO* līdz 2023. gada beigām bija paziņojusi par 11 izmeklētiem noziedzīgiem nodarījumiem (2022. gadā — 87), ka laikposmā no 2019. gada līdz

---

[1] OV L 300, 11.11.2008., 42. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/841/oj.

2023. gadam, 11 valstis, izmantojot *IMS*[1], Komisijai bija paziņojušas par 65 šādiem gadījumiem un ka paziņotās ar šādiem gadījumiem saistītās nepareizi izmaksātās summas kopā sasniedza aptuveni 50,5 miljonus EUR; aicina Komisiju prasīt, lai *EPPO* informētu Parlamentu par to, cik daudz no šiem 50,5 miljoniem EUR ir atgūti;

20. atzinīgi vērtē to, ka dalībvalstis ir izstrādājušas korupcijas novēršanas stratēģijas; prasa šīs stratēģijas izvērtēt un periodiski pārskatīt; uzsver, ka ir svarīgi ņemt vērā un pilnībā izpildīt konkrētām valstīm adresētos ieteikumus, kas attiecas uz korupcijas apkarošanu;

21. pieņem zināšanai Komisijas centienus novērst un izskatīt interešu konflikta gadījumus Savienības finanšu līdzekļu pārvaldībā; konstatē, ka laikposmā no 2019. gada līdz 2023. gadam, izmantojot *IMS*, bija paziņoti 419 interešu konflikta gadījumi (laikposmā no 2018. gada līdz 2022. gadam — 375) un ar tiem saistīto līdzekļu kopējā summa bija aptuveni 112 miljoni EUR; uzsver, ka Revīzijas palāta saistībā ar savu revīzijas darbu ir norādījusi[2], ka tās galvenais informācijas avots par interešu konfliktiem ir *IMS* un ka šajā sistēmā ievadīto datu apjoms un kvalitāte dažādās dalībvalstīs ir atšķirīgi; uzsver — ja dalībvalstis uzskata, ka plašākas krāpšanas gadījumā interešu konflikts ir maznozīmīgs elements, tās par šādiem gadījumiem neziņo kā par tādiem, kas saistīti ar interešu konfliktu; aicina Komisiju pieņemt iniciatīvas, kas nepieciešamas, lai *IMS* nodrošinātu konsekventu un pienācīgi detalizētu ziņošanu par iepriekš minētajiem gadījumiem; prasa noteikumus par interešu konfliktiem piemērot tā, lai nodrošinātu juridisko noteiktību, tos balstīt uz skaidru un samērīgu riska izvērtējumu un dot iespēju kompetentajām iestādēm tos piemērot praksē;

Ieņēmumi

22. konstatē, ka 2023. gadā ar tradicionālajiem pašu resursiem (TPR) saistīto krāpniecisku un ar krāpšanu nesaistītu pārkāpumu kopējais skaits bija 5118 (2022. gadā — 4661) jeb par 10 % lielāks nekā piecu gadu (2019–2023) vidējais rādītājs, savukārt, ar tiem saistīto līdzekļu kopējā summa bija 478 miljoni EUR jeb par 12 % mazāka nekā 2022.

---

1 Elektroniska sistēma, kas paredzēta ziņošanai par dalībvalstīs atklātiem krāpnieciskiem un ar krāpšanu nesaistītiem pārkāpumiem un ko izmanto 35 valstis.

2 Revīzijas palātas 2019. gada 10. janvāra īpašais ziņojums Nr. 01/2019 “Cīņa pret krāpšanu ES līdzekļu izlietojuma jomā: ir jārīkojas” (23.–28. punkts), Revīzijas palātas 2019. gada 16. maija īpašais ziņojums Nr. 06/2019 “Krāpšanas problēmu risināšana ES kohēzijas izdevumos: vadošajām iestādēm jānostiprina atklāšana, rīcība un koordinācija” (47.–57. punkts) un Revīzijas palātas 2023. gada 13. marta īpašais ziņojums Nr. 06/2023 “Interešu konflikts ES kohēzijas un lauksaimniecības izdevumu jomā: regulējums ir ieviests, bet pārredzamības un atklāšanas pasākumiem piemīt nepilnības” (80. punkts).

gada beigās (783 miljoni EUR); pauž nožēlu par to, ka, lai gan dati liecina par līdzekļu atgūšanas uzlabošanos ar krāpšanu nesaistītos gadījumos (82 %), ar krāpnieciskiem pārkāpumiem saistīto līdzekļu atgūšanas līmenis joprojām ir nemainīgi zems (25 %) un dažādās dalībvalstīs ir atšķirīgs;

23. norāda, ka 2023. gadā Komisija uzskatīja, ka tikai piecos no jaunajiem norakstīšanas ziņojumiem, ko tai bija iesniegušas dalībvalstis, bija pietiekami pierādīts, ka TPR ir zaudēti tādu iemeslu dēļ, kuri nav piedēvējami attiecīgajai dalībvalstij, un ka tā nav finansiāli atbildīga par šiem zaudējumiem; atzīmē, ka savukārt 81 gadījumā — ar kuriem saistīto līdzekļu kopējā summa sasniedza gandrīz 69 miljonus EUR — Komisija uzskatīja, ka dalībvalsts nav pietiekami pierādījusi, ka TPR ir zaudēti tai nepiedēvējamu iemeslu dēļ un ka tāpēc tā ir finansiāli atbildīga par šiem zaudējumiem; tādēļ secina, ka dalībvalstu veikto TPR iekasēšanu ir iespējams uzlabot;

24. uzsver, ka ir ļoti svarīgi, lai dalībvalstis pildītu TPR iekasēšanas pienākumu nolūkā nodrošināt, ka ES izdevumu finansēšanas slogs tiek taisnīgi sadalīts starp dalībvalstīm un saglabāt vienlīdzīgus konkurences apstākļus ekonomikas dalībniekiem vienotajā tirgū; aicina dalībvalstis pastiprināt centienus uzlabot savu valsts pārvaldes iestāžu darbības efektivitāti atgūšanas jomā pēc tam, kad ir atklāti ar PVN saistīti pārkāpumi un krāpšanas gadījumi, lai tādējādi palielinātu ES budžetā pārskaitāmo TPR summu; atzīst, ka PVN saistību neizpilde ir saistīta ne tikai ar krāpšanu un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, bet arī ar PVN ieņēmumiem, kas zaudēti maksātnespējas, bankrota, administratīvu kļūdu un likumīgas nodokļu optimizācijas rezultātā; tomēr uzskata, ka PVN saistību neizpildi būtiski veicina krāpšana PVN jomā, piemēram, “pazudušā tirgotāja” krāpnieciska darbība Kopienā, un atkārtoti aicina šo problēmu risināt, izmantojot digitālus līdzekļus, PVN noteikumu aizsardzību pret krāpšanu un ciešāku sadarbību starp valstu nodokļu iestādēm un kompetentajām ES izmeklēšanas struktūrām;

25. atzīmē, ka liela nozīme ir pašreizējam tiesiskajam regulējumam, kas attiecas uz sadarbību ar *OLAF*, *EPPO* un *Eurofisc*; aicina Komisiju paātrināt pašreizējā tiesiskā regulējuma pārskatīšanu, lai nodrošinātu skaidru juridisko pamatu tiešai sadarbībai starp *Eurofisc* un *EPPO*; mudina *OLAF* maksimāli palielināt iespējas, ko sniedz savstarpējas administratīvās palīdzības sniegšanas prakse, lai atklātu un identificētu krāpšanu muitas jomā un ar to saistītu krāpšanu PVN jomā, un nekavējoties ziņot par šādiem gadījumiem *EPPO*; uzsver, ka 2023. gadā *EPPO* konstatēja krāpšanu PVN jomā aptuveni 20 % no tās aktīvajām lietām (873 lietās), kas līdz ar to ir otrs biežākais noziegumu veids pēc krāpšanas ar iepirkumu nesaistītu izdevumu jomā (1586 lietas); pauž bažas par organizētās noziedzības grupu pieaugošo līdzdalību ar PVN saistītās krāpšanas darbībās un par konstatēto saikni starp šāda veida krāpšanu un citiem ļoti smagiem noziegumiem, tādiem kā nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija;

26. atkārtoti aicina Komisiju pārdomāt FIA direktīvā noteikto 10 miljonu EUR robežvērtību, kas būtiski ietekmē *EPPO* darbības ar PVN saistītas krāpšanas gadījumos; apgalvo, ka situāciju neskaidru padara dažāda šīs robežvērtības aprēķināšanas metodikas interpretācija; uzsver, ka pašreizējā robežvērtība ierobežo atturošo ietekmi un ļauj likumpārkāpējiem meklēt visvājāko jurisdikciju, lai izvairītos no *EPPO* iejaukšanās; uzskata, ka, pārskatot FIA direktīvu, šī robežvērtība būtu vai nu jāatceļ, vai ievērojami jāpazemina; aicina Komisiju tikmēr sniegt atbilstošus norādījumus par aprēķināšanas metodi, kas izmantojama attiecībā uz gadījumiem pirms FIA direktīvas grozīšanas;

27. atzīmē, ka pa reģioniem un nozarēm sadalītu datu par neiekasēto PVN trūkums neļauj noteikt jomas, kas ir visvairāk pakļautas krāpšanas un izvairīšanās no nodokļu maksāšanas riskam; aicina Komisiju ieviest saskaņotu neiekasētā PVN mērīšanas sistēmu, kas ietvertu teritoriālo un nozares dimensiju, tādējādi ļaujot izstrādāt tādas krāpšanas apkarošanas stratēģijas, kuras ir stingrāk balstītas uz faktiem un mērķvirzītākas;

28. uzsver, ka svarīga ir faktiska un efektīva *OLAF* un *EPPO* sadarbība šajā konkrētajā ieņēmumu kategorijā, un apgalvo, ka *OLAF* veikta pienācīga atklāšana un datu nosūtīšana *EPPO* varētu uzlabot PVN un muitas ieņēmumu iekasēšanu un līdz ar to palielināt šo resursu iemaksu ES budžetā un palīdzētu izvairīties no abu šo aģentūru darbības pārklāšanās;

29. uzsver, ka IT sistēmu sadrumstalotība starp valstu nodokļu administrācijām mazina cīņas pret krāpšanu PVN jomā efektivitāti un ierobežo valstu un ES iestāžu sinerģijas potenciālu;

Izdevumi

30. pauž bažas par to, ka 2023. gadā, tāpat kā 2022. gadā, tika atklāts liels skaits krāpšanas gadījumu un pārkāpumu kopējās lauksaimniecības politikas — gan lauku attīstības, gan lauksaimniecības atbalsta — jomā; piebilst, ka attiecīgie dati apstiprina iepriekšējos gados konstatētos modeļus un riskus; konstatē, ka laikposmā no 2019. gada līdz 2023. gadam ir palielinājies paziņoto krāpniecisko pārkāpumu skaits lauku attīstības jomā, galvenokārt tāpēc, ka palielinās ar 2014.–2020. gada plānošanas periodu saistīto atklāto pārkāpumu skaits; atzīmē, ka laikposmā no 2019. gada līdz 2023. gadam programmu īstenošanas gaitā pastāvīgi palielinājās ar krāpšanu nesaistītu pārkāpumu skaits lauku attīstības jomā;

31. konstatē, ka kohēzijas politikas jomā 2014.–2020. gada plānošanas periodā paziņoto ar krāpšanu nesaistīto pārkāpumu skaits un attiecīgās finanšu līdzekļu summas ir daudz mazāki nekā tie, kas bija paziņoti 2007.–2013. gada plānošanas perioda īstenošanas pirmajos

10 gados; norāda, ka krāpšanas atklāšanas koeficients[1] 2014.–2020. gada plānošanas periodā (0,53 %) bija līdzīgs kā 2007.–2013. gada plānošanas periodā, savukārt pārkāpumu atklāšanas koeficients (0,67 %) bija daudz zemāks nekā 2007.–2013. gada plānošanas periodā reģistrētais (2,5 %); atzīmē, ka krāpšanas atklāšanas koeficientu būtiski ietekmē individuāli pārkāpumi, ar kuriem saistītas lielas finanšu summas; prasa sīkāk paskaidrot korelāciju starp krāpšanas atklāšanas koeficientu un krāpšanas gadījumu skaitu;

32. atzinīgi vērtē *OLAF* analītisko pārskatu "Fraud and irregularities by areas of the cohesion policy – comparing risks" (Krāpšana un pārkāpumi pēc kohēzijas politikas jomas: riska salīdzināšana), kurā ir atsauce uz informāciju, ko dalībvalstis par 2014.–2020. gada plānošanas periodu sniegušas līdz 2023. gada decembrim, un konstatētas krāpšanas riskam īpaši pakļautās jomas (piemēram, investīcijas, kas saistītas ar vidi, klimata pārmaiņām, pāreju uz mazoglekļa ekonomiku, pētniecību, izstrādi un inovāciju); piebilst, ka ar atklātajiem krāpšanas gadījumiem saistītās finanšu līdzekļu summas vislielākās bija vides aizsardzības, pētniecības, tehnoloģiju izstrādes un inovācijas jomā;

33. atkārtoti pauž bažas par pārāk ilgajām administratīvajām procedūrām paziņoto krāpnieciskos gadījumu izskatīšanai; norāda, ka laikposmā no 2019. gada līdz 2023. gadam kopējās lauksaimniecības politikas jomā bija nepieciešami vidēji gandrīz četri gadi no pārkāpuma izdarīšanas sākuma, lai rastos aizdomas par krāpniecisku darbību, un vēl gandrīz trīs gadi, lai slēgtu gadījuma izskatīšanu pēc tā paziņošanas Komisijai; uzsver, ka kohēzijas politikas jomā laikposmā no 2014. gada līdz 2020. gadam bija nepieciešams vidēji aptuveni pusotrs gads, lai rastos aizdomas par krāpniecisku pārkāpumu, un vairāk nekā divi gadi, lai slēgtu gadījuma izskatīšanu pēc tā paziņošanas Komisijai; prasa Komisijai pastiprināt dialogu ar dalībvalstu iestādēm un sniegt tām ieteikumus, lai samazinātu administratīvo procedūru ilgumu;

34. konstatē, ka tiešās pārvaldības jomā laikposmā no 2019. gada līdz 2023. gadam *OLAF* ir minēts kā krāpniecisku pārkāpumu atklāšanas avots attiecībā uz 88,4 % atgūšanas elementiem, kas atbilst 92,1 % no kopējās atgūtās summas; prasa Komisijai sniegt skaidru informāciju par attiecīgajiem datiem un darbībām, kas veiktas, lai veicinātu ātru atgūšanu, tostarp datus par vispārējo atgūšanas līmeni attiecībā uz krāpnieciskiem un ar krāpšanu nesaistītiem pārkāpumiem;

---

[1] Krāpšanas atklāšanas koeficientu (KAK) aprēķina kā ar krāpnieciskiem pārkāpumiem saistīto nelikumīgo finanšu līdzekļu kopējās summas procentuālu attiecību pret maksājumu kopējo summu. Pārkāpumu atklāšanas koeficientu (PAK) aprēķina kā ar krāpšanu nesaistītos pārkāpumos iesaistīto nelikumīgo finanšu līdzekļu kopējās summas procentuālo attiecību pret maksājumu kopējo summu.

35. uzsver, ka gadījumos, kad, neraugoties uz preventīviem pasākumiem, tiek atklāta krāpšana vai ar krāpšanu nesaistīti pārkāpumi, atgūšana ir pasākums, kas aizsargā Savienības finanšu intereses, ļaujot pareizi īstenot ES politikas un atgūt izmaksātās summas, kuras neatbilst finansējuma piešķiršanas prasībām; uzsver Revīzijas palātas īpašajā ziņojumā Nr. 07/2024[1] minētos konstatējumus par laikposmu no 2014. gada līdz 2020. gadam, par kuru paziņotie nepareizie izdevumi bija 14 miljardi EUR, kas ir jāatmaksā, izmantojot atgūšanu; uzsver nepieciešamību paātrināt atveseļošanas procesu, nosakot skaidrus termiņus un piemērojot sodu par kavējumiem, lai līdzekļus pēc iespējas ātrāk atgrieztu ES budžetā; aicina Komisiju ierosināt atbilstošus pasākumus, lai sniegtu pilnīgu informāciju par nepareiziem izdevumiem un saistībā ar tiem veiktajiem korektīvajiem pasākumiem;

36. uzsver, ka pēc tam, kad ir veiktas nepieciešamās korektīvās darbības, ir svarīgi veikt turpmākus pasākumus, lai ņemtu vērā saistībā ar krāpšanas gadījumiem gūto pieredzi un uzlabotu attiecīgās procedūras nolūkā novērst līdzīgu gadījumu atkārtošanos nākotnē; šajā sakarā uzskata, ka ir svarīgi, lai dalībvalstis pienācīgi reaģētu uz atklātajiem krāpšanas gadījumiem, analizējot faktorus, kas veicināja krāpšanu, un izvērtējot nepieciešamību atbilstoši pārskatīt savas pārvaldības un kontroles sistēmas;

37. saprot, ka Komisija, ņemot vērā atbalsta trūkumu Padomē tās iniciatīvām 2004. un 2014. gadā, nevēlas nākt klajā ar vēl vienu tiesību akta priekšlikumu par savstarpēju administratīvo palīdzību ES izdevumu jomās, kurās pašlaik šāda prakse nav paredzēta; mudina Komisiju izmantot *OLAF* regulas[2] — kas tam jau tagad paredz palielinātas pilnvaras dalībvalstu darbību koordinēšanai — pārskatīšanu, lai vēl vairāk uzlabotu pašreizējos noteikumus nolūkā novērst minēto trūkumu;

38. atzīmē, ka pilsoniskās sabiedrības organizācijas ir dinamiskas demokrātiskas sabiedrības būtiska sastāvdaļa, kas nodrošina dažādu viedokļu plašu atspoguļojumu publiskās debatēs; atzīst, ka šīs organizācijas var saņemt ES līdzekļus kā atbalstu to darbam demokrātiska dialoga un sabiedrības iesaistes veicināšanā; atzīmē, ka ES ir viens no pasaulē lielākajiem pilsoniskās sabiedrības organizāciju finansētājiem; uzsver, ka pārredzamība ieinteresēto personu sanāksmēs ir ļoti svarīga demokrātiskai integritātei un būtu vienādi piemērojama visām vienībām, kas sadarbojas ar ES

---

1 Revīzijas palātas 2024. gada 7. maija īpašais ziņojums Nr. 07/2024 “Komisijas sistēmas nepareizu ES izdevumu atgūšanai: iespējams atgūt vairāk un ātrāk”.

2 Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. septembra Regula (ES, *Euratom*) Nr. 883/2013 par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (*Euratom*) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

institūcijām; uzsver, ka šādas mijiedarbības skaidra dokumentēšana un publiskošana stiprina sabiedrības uzticēšanos un demokrātisko pārskatatbildību; uzsver, ka lobēšanai vajadzētu būt pārredzamai, pilnībā atklājot visas iesaistītās personas; atzīmē, ka daži Budžeta kontroles komitejas locekļi ir izteikuši apgalvojumus, ka dotāciju nolīgumos, kurus Komisija noslēgusi ar visu veidu līdzekļu saņēmējiem, ir iekļautas detalizētas lobēšanas darbības, ko var interpretēt kā iespējamu iejaukšanos Savienības iestāžu iekšējā lēmumu pieņemšanā; pieņem zināšanai neseno Revīzijas palātas īpašo ziņojumu par NVO piešķirtā ES finansējuma pārredzamību[1], kurā apgalvots, ka ES finansējuma izmantošana NVO interešu atbalstam ir likumīga, un apstiprināts, ka tā atbilst ES juridiskajām pārredzamības prasībām, kas noteiktas ES Finanšu regulā, taču vienlaikus ir norādīts, ka būtu jādara vairāk, lai uzlabotu visu saņēmēju saņemtā ES finansējuma pārredzamību; šajā sakarā aicina Komisiju īstenot Revīzijas palātas ieteikumus attiecībā uz ES finanšu pārredzamības sistēmā iesniegto pašdeklarāciju rūpīgu pārbaudi, kā arī proaktīvi uzraudzīt to, vai saņēmēji ievēro ES pamatvērtības un principus; atgādina Revīzijas palātas īpašo ziņojumu Nr. 05/2024[2] uzsver, ka ES Pārredzamības reģistra sekretariātam būtu jāuzlabo to vienību pašdeklarāciju sistemātiska pārbaude, kuras sevi deklarē kā NVO, platformas, tīklus u. tml.; konstatē, ka šādu sistemātisku pārbaudi varētu būt balstīt uz kritēriju kopumu, to skaitā bezpeļņas statusu, ar sabiedrisko labumu saistītiem mērķiem un neatkarību, lai pastiprinātu uzticēšanos visām ES Pārredzamības reģistrā reģistrētajām vienībām, un ka tas būtu jāpapildina ar stingrām prasībām attiecībā uz pārskatatbildību un pārredzamību;

39. uzskata, ka, izvērtējot īstenošanas modeļus attiecībā uz ES izdevumiem, būtu jāņem vērā pakļautība dažādajiem krāpšanas un citiem ļaunprātīgas izmantošanas veidiem; aicina Komisiju nodrošināt, ka ANM izstrādē un īstenošanā gūtā pieredze, tostarp ieteikumi, ko tai adresējusi Revīzijas palāta un Parlaments, tiek ņemta vērā turpmākajos ES finansēšanas instrumentos, it īpaši daudzgadu finanšu shēmā (DFS) laikposmam pēc 2027. gada; uzsver, ka ANM īstenošanā konstatētajiem trūkumiem, tostarp krāpšanas un dubultas finansēšanas riskam un pārredzamības trūkumam, ir jākalpo par mācību, kas ņemama vērā attiecībā uz turpmākajām ES finanšu shēmām; iebilst pret jebkādu ANM modeļa atkārtotu izmantošanu tā pašreizējā formā un uzsver, ka jebkāda turpmāka uz sniegumu balstīta finansēšana ir jāpapildina ar ievērojami stingrākiem aizsardzības pasākumiem, pārredzamības prasībām un

---

[1] Revīzijas palātas 2025. gada 7. aprīļa īpašais ziņojums Nr. 11/2025 “NVO piešķirtā ES finansējuma pārredzamība: lai gan ir panākts progress, kopaina joprojām nav skaidra”.

[2] Revīzijas palātas 2024. gada 17. aprīļa īpašais ziņojums Nr. 05/2024 “ES Pārredzamības reģistrs: sniedz noderīgu, bet ierobežotu informāciju par lobēšanas darbībām”.

krāpšanas novēršanas mehānismiem, lai nodrošinātu ES līdzekļu pareizu pārvaldību;

NextGenerationEU (NGEU) un Atveseļošanas un noturības mehānisms (ANM)

40. atzinīgi vērtē Komisijas īstenotos centienus 27 atveseļošanas un noturības plānu (ANP) pārskatīšanā, lai pielāgotos traucējumiem enerģijas tirgū pēc Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā; atzīmē — ir sagaidāms, ka *REPowerEU* iekļaušana ANP palīdzēs mazināt atkarību no Krievijas fosilā kurināmā un palielināt Eiropas pašpietiekamību;

41. tomēr atgādina, ka ir vērojama kavēšanās ANM īstenošana, un aicina Komisiju saglabāt modrību, it īpaši uz ANM dzīves cikla beigām, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis pienācīgi aizsargā ES finanšu intereses un ka ES nodokļu maksātāju nauda tiek izlietota atbilstoši mērķim;

42. uzsver stabilu pārvaldības un kontroles sistēmu nozīmi krāpšanas novēršanā, jo tās attur noziedzniekus no mēģinājumiem apkrāpt publiskās iestādes; pauž bažas par Revīzijas palātas atkārtotajiem konstatējumiem par pastāvīgajiem trūkumiem dalībvalstu kontroles sistēmu ieviešanā, jo tie apdraud maksājuma pieprasījumu pamatā esošu pilnīgu un precīzu datu pieejamību, piekļuvi šiem pieprasījumiem kontroles nolūkā un dalībvalstu kontroles sistēmu efektīvu darbību, lai aizsargātu ES finanšu intereses; pauž nožēlu, ka vairākās dalībvalstīs kontroles sistēmas nebija pilnībā funkcionālas, kad tika sāka valstu ANP īstenošana, un uzsver, ka šādas problēmas apdraud ANM maksājumu pareizību un ES finanšu interešu aizsardzību; aicina Komisiju nodrošināt, ka dalībvalstis nekavējoties novērš to kontroles sistēmās konstatēto neatbilstību, tostarp, īstenojot ieteikumus, ko tai adresējusi Revīzijas palāta;

43. konstatē, ka Komisijas ANM kontroles satvars galvenokārt balstās uz dalībvalstu pienākumu aizsargāt ES finanšu intereses; aicina Komisiju saglabāt augstu uzmanības līmeni attiecībā uz to, lai dalībvalstis izpildītu specifiskos revīzijas un kontroles atskaites punktus, kas pievienoti tiem ANP, kuriem trūka pamatīguma, un turpināt centienus, lai novērstu trūkumus pārskatatbildības jomā; pieņem zināšanai darbības, kuras Komisija sākusi, ņemot vērā Revīzijas palātas ieteikumus attiecībā uz identificējamiem trūkumiem dažu dalībvalstu kontroles un ziņošanas sistēmās; mudina Komisiju nepieciešamības gadījumā apņēmīgi un ātri rīkoties un pilnībā izmantot ANM regulas noteikumus, ja dalībvalstu kontroles sistēmās saglabājas trūkumi;

44. ar dziļām bažām atzīmē, ka Revīzijas palātas īpašajā ziņojumā Nr. 14/2024 ir konstatēts, ka ANM zaļo izdevumu ietekme uz klimatu, iespējams, ir pārvērtēta par līdz pat 34,5 miljardiem EUR un ka dažiem projektiem bijusi minimāla ietekme uz enerģētikas

pārkārtošanu vai tie pat ir nodarījuši kaitējumu videi, vienlaikus palielinot krāpšanas risku;

45. prasa noteikt skaidrus un izmērāmus kritērijus attiecībā uz zaļajām investīcijām, kas tiek finansētas no ES budžeta un ANM, lai nodrošinātu, ka finansējumu saņem tikai tie projekti, kuri sniedz būtisku un pierādītu labumu no vides un ekonomikas viedokļa, un tādējādi uzlabotu pārskatatbildību un ilgtermiņa ilgtspēju, vienlaikus mazinot krāpšanas risku;

46. konstatē, ka attiecībā uz ANM izmantošanu 2023. gadā šī paša gada FIA ziņojumā norādīts to gadījumu skaits, kad Komisija bija ziņojusi par aizdomām par krāpšanu (15), un revīziju skaits (13 salīdzinājumā ar 16 revīzijām 2022. gadā), taču nav minēts satraucoši lielais *EPPO* izmeklēšanu skaits (uz atveseļošanas un noturības programmām attiecās 233 izmeklēšanas, un attiecīgie finansiālie zaudējumi tiek lēsti 1,86 miljardu EUR apmērā); pauž bažas par iespējamu krāpšanas, korupcijas, dubultas finansēšanas un interešu konflikta gadījumu skaita pieaugumu turpmākajos gados un mudina Komisiju un dalībvalstis ātri rīkoties, lai nodrošinātu ANM līdzekļu pareizu pārvaldību un taisnīgu sadali;

47. aicina Komisiju ieviest obligātu ziņošanu par krāpšanu, izmantojot *IMS*, attiecībā uz visiem ar ANM saistītajiem gadījumiem, tādējādi nodrošinot, ka pārkāpumi un krāpšanas gadījumi, kas skar ANM līdzekļus, tiek sistemātiski reģistrēti un uzraudzīti; ar bažām atzīmē pārredzamības trūkumu ziņošanā par krāpšanu, kas saistīta ar ANM līdzekļiem, un uzstāj, ka visām dalībvalstīm ir jāpilda standartizēti ziņošanas pienākumi;

48. prasa *OLAF* turpināt riska analīzi, kuras rezultāti 2023. gadā tika darīti pieejami dalībvalstīm līdz ar atjaunināto ANM riska satvara versiju un mācībām un semināriem dalībvalstu iestādēm; atbalsta *IMS* izmantošanu ziņošanai par pārkāpumiem, kas saistīti ar ANM; atkārtoti aicina Komisiju, specializētās ES aģentūras un struktūras, kā arī dalībvalstis aktīvi sadarboties un mijiedarboties, lai nodrošinātu ES finanšu interešu aizsardzību *NGEU* īstenošanā;

49. konstatē, ka norādījumu par ANP[1] ietvaros Komisija ir pieņēmusi IV pielikumu par satvaru samazināšanai un atgūšanai saistībā ar ANM; saprot, ka maksājuma samazināšana ir iespējama tad, ja vēl ir atlikuši veicami maksājumi; atgādina, ka ANM darbība beidzas 2026. gadā; norāda, ka atgūšana ir jāuzsāk tikai tad, kad vairs nav atlikusi nekāda veicamā maksājuma summa; pauž bažas par to, ka šī atgūšanas procedūra, kas aizgūta no kohēzijas līdzekļiem piemērotā īstenošanas modeļa, izrādījās ļoti neefektīva un pašreizējā DFS tika atmesta; pauž dziļu nožēlu par to, ka līdz 2023. gada beigām *ABAC* sistēmā nebija reģistrēts neviens ar ANM saistīts atgūšanas rīkojums

---

1 Komisijas paziņojums "Norādījumi par atveseļošanas un noturības plāniem" (C(2024)4618).

un ka dalībvalstīm joprojām nav pienākuma ar *IMS* palīdzību ziņot par pārkāpumiem, kas saistīti ar ANM;

50. atkārtoti norāda, ka pārredzamībai ir būtiska loma krāpniecisku shēmu atklāšanā un atturēšanā no krāpšanas; atkārtoti pauž neapmierinātību ar to, kā Komisija saistībā ar ANM interpretē jēdzienu "galasaņēmējs"; noraida Komisijas nepilnīgo un maldinošo interpretāciju[1]; piebilst, ka pat saskaņā ar Komisijas pamatnostādnēm[2] galasaņēmējs ir pēdējā vienība, kas saņem līdzekļus ANM pasākumam, un ka neviens sākotnējais vai starpposma finansējuma saņēmējs — piemēram, ministrija vai aģentūra —, kurš darbojas tikai kā līdzekļu sadalītājs, nebūtu uzskatāms par pēdējo vienību; atkārtoti aicina Komisiju pieprasīt, lai dalībvalstis sniegtu informāciju par galasaņēmēju vai pēdējo vienību, un nepieņemt no dalībvalstīm nekādu informāciju par otrā līmeņa saņēmējiem, jo tas neatbilst tam, par ko vienojušies likumdevēji; aicina Komisiju pārskatīt savus norādījumus, minot gadījumus un sniedzot piemērus, kas var paskaidrot attiecīgo noteikumu un kalpot par stabilu atsauces punktu valstu iestādēm, nodrošinot pienācīgu pārredzamības līmeni un vienādu interpretāciju visās dalībvalstīs; uzsver, ka gadījumā, ja Komisija arī turpmāk atteiksies nodrošināt pilnīgu pārredzamību, Parlamentam ir jāapsver visi pieejamie pasākumi, lai panāktu atbilstību;

51. pauž bažas par Revīzijas palātas konstatējumu par pieaugošo risku, ka ES līdzekļi tiks izlietoti divreiz vienam un tam pašam pasākumam un izmaksāti divreiz vienai un tai pašai darbībai[3]; apzinās, ka analogi pasākumi līdzīgās jomās, piemēram, transporta un enerģētikas infrastruktūras jomā, tiek finansēti gan no ES budžeta, gan no ANM, jo no ES pandēmijas atveseļošanas fonda tiek finansētas darbības, kas ir līdzīgas tām, uz kurām attiecas ES standarta programmas; atzīst, ka ir atļauta papildināmība starp ANM un citiem ES instrumentiem, taču konstatē, ka tā rezultātā varētu tikt izpildīti atskaites punkti, kurus pilnībā finansē ar citiem līdzekļiem, kuru avots nav ANM, jo ANM nav saistīts ar faktiski radušos izmaksu atmaksu, bet gan tiek izmantots atlīdzināšanai par atskaites punktu un mērķrādītāju izpildi; uzsver, ka vairāki pārvaldības slāņi, sadrumstalotā IT vide un ierobežotā datu apmaiņa vai datizraces rīku, tādu kā *ARACHNE*, izmantošana apgrūtina dubultas

---

1 Komisijas atbildes uz Revīzijas palātas 2024. gada 2. septembra īpašo ziņojumu "Atveseļošanas un noturības mehānisma līdzekļu apguve: virzība notiek ar kavēšanos un saglabājas riski saistībā ar pasākumu pabeigšanu un līdz ar to – ANM mērķu sasniegšanu", 4. lpp.

2 Komisijas paziņojums "Norādījumi par atveseļošanas un noturības plāniem" (C(2024)4618).

3 Revīzijas palātas īpašais ziņojums Nr. 22/2024 "Dubulta finansēšana no ES budžeta — kontroles sistēmām trūkst svarīgu elementu, kas mazinātu ar izmaksām nesaistītā ANM finansēšanas modeļa paaugstināto risku" un tās gada pārskati par ES 2022. finanšu gada budžeta izpildi.

finansēšanas atklāšanu un tāpēc ieviestie kontroles mehānismi var būt nepietiekami, lai pienācīgi mazinātu šo paaugstināto risku; apgalvo — tas, ka nav tiešas piekļuves pilnam ANM galasaņēmēju sarakstam, ierobežo Komisijas spēju atklāt iespējamus dubultas finansēšanas gadījumus; uzskata, ka dubultas finansēšanas risku palīdz mazināt dažu dalībvalstu piesardzība, proti, izvairīšanās ANM kombinēt ar citiem ES instrumentiem; aicina Komisiju pastiprināt kontroli šajā jomā;

52. konstatē, ka dalībvalstis savos ANP var iekļaut pasākumus, kuru izmaksas nav aplēstas vai kuru aplēstās izmaksas ir vienādas ar nulli[1]; norāda, ka šie "izmaksas neradošie" atskaites punkti ir galvenais atsauces punkts tam, lai varētu izvērtēt līdzekļu pareizu izmantošanu paredzētajiem mērķiem; saprot, ka maksājumi šiem "izmaksas neradošajiem" jeb "nulles izmaksu" atskaites punktiem tiek veikti pēc atskaites punktu izpildes neatkarīgi no izmaksām, kas radušās to izpildē, saskaņā ar ANM ietvaros izmantoto pieeju "ar izmaksām nesaistīta finansēšana"; tomēr konstatē, ka šādi atskaites punkti padara neiespējamu izmaksāto ANM līdzekļu pareizas pārvaldības pārbaudi, jo šo līdzekļu izmaksa ir saistīta ar atskaites punktu, kura izpildei tie nav izmantoti; aicina Komisiju pārskatīt pieņēmumu, ka "nulles izmaksu" pasākums nevar izraisīt dubultu finansēšanu, neatkarīgi no tā, vai tā īstenošanai tiek izmantoti citi ES līdzekļi; neatlaidīgi aicina Komisiju pastiprināt "nulles izmaksu" pasākumu kontroli un sniegt norādījumus dalībvalstīm par to, kā izstrādāt attiecīgo pasākumu finansēšanas plānu, lai novērstu šādu risku;

53. atkārtoti aicina Komisiju saglabāt atbilstošas *ex post* revīzijas procedūras un īpašu uzmanību pievērst atcelšanas riskam pēc maksājuma veikšanas iepriekš revidētu mērķrādītāju īstenošanai, kuru izpilde tika atzīta par apmierinošu;

54. atzīmē ANM pārredzamības un pārskatatbildības jomā Ombuda īstenoto stratēģisko iniciatīvu, kura tika sākta 2022. gada februārī un pabeigta 2023. gada septembrī, un pilnībā atbalsta tās rezultātus; atzinīgi vērtē notiekošo Komisijas un Ombuda dialogu, kura mērķis ir novērst konstatētās neoptimālās situācijas, it īpaši attiecībā uz rādītāju kopumu un ar ANM saistīto dokumentu proaktīvu publicēšanu;

Digitalizācija un pārredzamība cīņas pret krāpšanu uzlabošanai

55. atzinīgi vērtē politisko vienošanos, kas tika panākta par ierosināto pārstrādāto Finanšu regulas tekstu; uzskata, ka *EDES* darbības jomas paplašināšana, iekļaujot tajā dalītu pārvaldību, un juridiskā

---

[1] Komisijas dienestu 2021. gada 22. janvāra darba dokuments "Guidance to Member States' Recovery and Resilience Plans" (Norādījumi attiecībā uz dalībvalstu atveseļošanas un noturības plāniem) (SWD(2021)0012).

pamata pieņemšana, lai *ARACHNE* varētu izmantot kā paraugu ES mēroga datizraces un riska novērtēšanas rīkam, uzlabos ES finanšu interešu aizsardzību; atgādina iepriekšējos ziņojumos paustos aicinājumus panākt, ka visas dalībvalstis izmanto datizraces rīkus, it īpaši *ARACHNE*, lai nodrošinātu savlaicīgas un rūpīgas ziņošanas standartus;

56. piekrīt viedoklim, ka *IMS* — sistēmai, ar kuras palīdzību dalībvalstis ziņo Komisijai par pārkāpumiem un krāpšanas gadījumiem, kas skar ES budžetu, — piemīt potenciāls uzlabot sadarbspēju ar citiem Komisijas korporatīvajiem rīkiem, tādiem kā *ARACHNE* un *EDES*, un ar digitālajiem rīkiem dalībvalstīs; prasa pēc Finanšu regulas pārstrādāšanas to informēt par progresu *EDES* un *IMS* mijiedarbībā un par *IMS* datu iespējamu izmantošanu datizraces un riska novērtēšanas rīka (*ARACHNE*) ietvaros;

57. atkārtoti prasa uzlabot datu sistēmu sadarbspēju un saskaņot ziņošanu, uzraudzību un revīziju ES; apzinās sadarbspējas transversālo raksturu un atzinīgi vērtē Sadarbspējīgas Eiropas akta[1] pieņemšanu;

58. vērš uzmanību uz konstatējumiem Revīzijas palātas 2023. gada 6. jūlija apskatā Nr. 04/2023 “ES līdzekļu pārvaldības digitalizācija”; atgādina, ka digitalizācija labvēlīgi ietekmē krāpšanas un pārkāpumu novēršanu un atklāšanu, kā arī ES līdzekļu pārvaldību, kontroli un revīziju, jo tā ļauj vieglāk un ātrāk piekļūt datiem un attālināti veikt salīdzinošo pārbaudi, tādējādi ierobežojot izmaksas, jo tiek samazināta nepieciešamība pēc kontroles un uz vietas veiktas pārbaudes;

59. atzīst, ka reāllaika un uz datiem balstītas ekonomikas izmantošana būtiski veicina ES finanšu interešu aizsardzību, vienlaikus mazinot administratīvo slogu publiskajām iestādēm un uzņēmumiem, kas darbojas un tirgojas pāri robežām Eiropas Savienībā; prasa ES un dalībvalstīm uzlabot datu kopīgošanas efektivitāti, izveidojot digitālu ekosistēmu, kas ļauj vienmērīgi, reāllaikā un droši nosūtīt standartizētus, strukturētus un mašīnlasāmus datus starp uzņēmumiem un publiskajām iestādēm, it īpaši valstu nodokļu administrācijām, lai mazinātu iespējas izdarīt krāpšanu un izvairīties no nodokļu maksāšanas;

60. piekrīt viedoklim, ka digitalizācijai vajadzētu būt ikvienas krāpšanas apkarošanas stratēģijas pamatā, un it īpaši tam, ka tā būtu jāiekļauj valstu krāpšanas apkarošanas stratēģijās, lai varētu koordinēt tās sastāvdaļas un ņemt vērā draudus, ko rada jaunās tehnoloģijas;

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 13. marta Regula (ES) 2024/903, ar ko nosaka pasākumus augsta līmeņa publiskā sektora sadarbspējai visā Savienībā (Sadarbspējīgas Eiropas akts) (OV L, 2024/903, 22.3.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/903/oj).

61. uzskata, ka digitalizācija paver iespējas reāliem uzlabojumiem krāpšanas apkarošanas tīkla pārvaldībā un ka, atvieglojot saziņu un pieejamību, tā palīdz uzlabot ziņošanu, tādējādi ļaujot labāk apzināties pastāvošos šķēršļus un lēmumu pieņēmējiem un likumdevējiem — savlaicīgāk un vispusīgāk reaģēt; atzinīgi vērtē to, ka vairāk nekā puse dalībvalstu ir veikušas pasākumus, lai apzinātu un novērstu prasmju trūkumu digitalizācijas jomā, it īpaši informācijas un datu par digitalizāciju pieejamības trūkumu; mudina dalībvalstis un *AFA* dalībniekus turpināt prasmju trūkuma novēršanu, izmantojot tādus pasākumus kā zināšanu apmaiņa, apmācība un zinātības un prasmju paplašināšana digitalizācijas jomā;

62. atzinīgi vērtē daudzu *AFA* komponentu centienus izvērtēt un vēl vairāk attīstīt iespējas, ko pārkāpumu noteikšanā un atklāšanā un efektivitātes palielināšanā gan attiecībā uz analīzi, gan klasisku administratīvo uzdevumu veikšanu piedāvā MI un mašīnmācīšanās; atkārtoti norāda, ka cilvēka veiktai izvērtēšanai arī turpmāk jābūt ikviena procesa galvenajai raksturīgajai iezīmei; piebilst, ka MI piemīt potenciāls izraisīt būtiskas pārmaiņas cīņā pret krāpšanu, ļaujot ātri analizēt lielas datu kopas, kā arī uzlabojot krāpšanas atklāšanu un krāpšanas modeļu identificēšanu; atgādina, ka MI sekmīga izmantošana lielā mērā ir atkarīga no visu ieinteresēto personu efektīvas sadarbības un no augstas kvalitātes datu pieejamības, kuras pamatā ir efektīva *ARACHNE* izmantošana; mudina Komisiju strādāt pie MI attīstības Eiropā, lai saglabātu datu suverenitāti un nodrošinātu augsta līmeņa datu aizsardzību, ievērojot MI aktā[1] un Vispārīgajā datu aizsardzības regulā[2] (VDAR) noteiktos principus; aicina visus krāpšanas apkarošanā iesaistītos dalībniekus pastiprināt sadarbību, lai gūtu maksimālu labumu no efektīvas un atbildīgas MI izmantošanas cīņā pret krāpšanu;

63. atzīst pieaugošo risku, ka MI ģenerēts saturs var tikt izmantots manipulācijai ar iepirkuma procedūrām, finanšu darījumiem un pierādījumiem krāpšanas izmeklēšanā; aicina Komisiju par prioritāti noteikt pētniecību un politikas pasākumus tādu krāpniecisku darbību apkarošanai, kuras dara iespējamas mākslīgais intelekts, tostarp dziļviltošanas tehnoloģija un uz MI balstītas dezinformācijas kampaņas, kas varētu mazināt finanšu un krāpšanas apkarošanas mehānismu efektivitāti; aicina Komisiju ierosināt stingrākus tiesību

---

1 Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 13. jūnija Regula (ES) 2024/1689, ar ko nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā un groza Regulas (EK) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 un (ES) 2019/2144 un Direktīvas 2014/90/ES, (ES) 2016/797 un (ES) 2020/1828 (Mākslīgā intelekta akts) (OV L, 2024/1689, 12.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

2 Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regula (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

normas un sodu vienībām, attiecībā uz kurām tiek konstatēts, ka tās izmanto MI, lai veiktu vai atvieglotu finanšu krāpšanu, tostarp uz MI balstītas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas shēmas, līgumu viltošanu un digitālās identitātes zādzību iepirkuma procedūrās;

64. atzīst, ka ir svarīgi izmantot MI, lai uzlabotu to datu kvalitāti un pilnīgumu, ar kuriem dalībvalstis apmainās; šajā sakarā atzinīgi vērtē *OLAF* darbības, tostarp ieteikumus, kas iekļauti ikgadējos FIA ziņojumos, strukturētus divpusējos dialogus ar dalībvalstīm, Komisijas krāpšanas apkarošanas stratēģijas rīcības plāna pārskatīšanu un apmaiņu starp iestādēm, kurā īpaša uzmanība pievērsta minētajiem jautājumiem;

65. prasa nākt klajā ar īpašu ES mēroga iniciatīvu, lai *OLAF*, *EPPO* un Eiropolā izstrādātu uz MI balstītus krāpšanas atklāšanas mehānismus nolūkā palielināt pret ES budžetu vērstu finanšu noziegumu izsekošanas un novēršanas efektivitāti; iesaka izveidot ES mēroga darba grupu, kas sastāvētu no *OLAF*, *EPPO*, Eiropola un valstu krāpšanas apkarošanas vienību pārstāvjiem un kas īpašu uzmanību veltītu digitālās krāpšanas draudiem, tostarp dziļviltošanas tehnoloģijai, MI radītiem viltotiem dokumentiem un krāpšanai, izmantojot sintētisku identitāti; uzsver, ka šai darba grupai būtu jāizstrādā paraugprakse un jādalās tajā ar dalībvalstīm;

66. uzsver nepieciešamību pastiprināt pārrobežu sadarbību starp dalībvalstīm un uzlabot to datu savstarpējas kopīgošanas mehānismus, lai apkarotu krāpšanu, ko dara iespējamu MI, it īpaši tādās augsta riska jomās kā PVN, muita un finansiālās palīdzības sadale; mudina izveidot kopīgu ES izlūkošanas centru, lai reāllaikā izsekotu krāpnieciskas MI darbības; aicina Komisiju un dalībvalstis integrēt MI un datu analīzi krāpšanas atklāšanas sistēmās, nodrošinot sadarbspēju starp valsts un ES līmeņa datubāzēm un vienlaikus saglabājot stingrus datu aizsardzības pasākumus;

67. aicina Komisiju un dalībvalstis ieviest stingrus pārredzamības un revīzijas pasākumus uz MI balstītas krāpšanas atklāšanas instrumentos, lai finanšu uzraudzības sistēmās novērstu neobjektivitāti, algoritmisku manipulāciju un ļaunprātīgu izmantošanu; mudina izstrādāt krāpšanas apkarošanas institūcijām paredzētas MI ētikas pamatnostādnes, lai nodrošinātu pārskatatbildību;

68. prasa ieviest obligātu kriminālistikas pārbaudes procesu attiecībā uz visiem digitālajiem pierādījumiem, kas iesniegti finanšu krāpšanas lietās, nodrošinot izmeklēšanā izmantoto dokumentu, audiomateriālu un videomateriālu autentiskumu;

ES AFA iekšējais slānis — 2023. gada svarīgākie pasākumi ES līmenī

69. uzsver, ka ES *AFA* ir kompozīta institucionāla sistēma, kura izstrādāta, lai atklātu, novērstu un apkarotu krāpšanu un citus pārkāpumu veidus, kas skar ES finanšu intereses, un kuras pamatā ir daudzslāņains sadarbības tīkls, kura pirmais slānis (*OLAF*, *EPPO*, Eiropols, *Eurojust*, *AMLA*, Komisija, Revīzijas palāta un Eiropas Investīciju banka (EIB)) balstās uz horizontālu sadarbību starp ES iestādēm, struktūrām, birojiem un aģentūrām, savukārt pārējie slāņi balstās uz vertikālām attiecībām starp ES un valstu iestādēm un starp ES institūcijām un starptautiskām organizācijām; norāda, ka *AFA* laika gaitā ir attīstījusies, jo tika pieņemta virkne atsevišķu lēmumu, kuru rezultātā tika izveidots inovatīvs vienību tīkls; uzsver, ka šo vienību pēdējos gados veiktās koordinētās darbības ir sniegušas vērtīgu pieredzi, kas būtu jāņem vērā attiecīgo noteikumu turpmākajā pārskatīšanā; uzsver arī to, ka līdz ar *EPPO* izveidi tika nodibināta pirmā Eiropas prokuratūras iestāde, tādējādi ļaujot veikt ātru un tiešu krimināllizmeklēšanu un kriminālvajāšanu, un ka pirmajos tās darbības gados gūtā pieredze ir pienācīgi jāintegrē tiesiskajā regulējumā, lai varētu pilnībā izmantot pieejamos instrumentus un resursus; uzsver, ka liela nozīme ir skaidrai pilnvaru sadalei starp dažādajām ES iestādēm, struktūrām, birojiem un aģentūrām, lai līdz minimumam samazinātu pārklāšanās un dublēšanās risku un tādējādi nodrošinātu *AFA* darbības efektivitāti;

70. atzinīgi vērtē administratīvajā un tiesu jomā *OLAF* un *EPPO* sasniegto rezultātu iekļaušanu 2023. gada FIA ziņojumā, ņemot vērā Parlamenta vairākkārtējus aicinājumus nodrošināt vispusīgāku ziņošanu par *AFA* komponentu veiktajām darbībām; tomēr uzskata, ka būtu jānovērš atšķirības abu institūciju pārskata raksturā, tvērumā un detalizētības pakāpē un ka būtu skaidri jānorāda sadarbības jomas; uzskata arī, ka pašreizējos apstākļos ir attaisnojamas atšķirības skaitļos, kas sniegti *OLAF* un *EPPO* pārskatos un 2023. gada FIA ziņojumā; uzsver, ka ziņojošās struktūras dalībvalstīs var ziņot par krimināllizmeklēšanu tikai tad, kad attiecīgās tiesu iestādes tām ir atļāvušas to darīt, un tas nozīmē to, ka, lai gan *EPPO* un *OLAF* sniedz datus par aktīvo izmeklēšanu, ziņojošās struktūras bieži vien nevar ievadīt šo informāciju *IMS* datubāzē, jo ir jāievēro konfidencialitāte un pienācīga izmeklēšanas procedūra; apzinās, ka minētie gadījumi rada datu diverģenci (t. s. delta diverģenci), ko iespējams novērst tikai tad, kad izmeklēšana ir pabeigta un attiecīgie dati iekļauti Komisijai paziņojamajā informācijā, lai tos pēc tam varētu iekļaut sagatavojamajā FIA ziņojumā;

71. atzinīgi vērtē to, ka Komisija 2023. gada maijā pieņēma korupcijas novēršanas pasākumu kopumu, kas ietver priekšlikumu direktīvai par korupcijas apkarošanu; uzskata, ka ir jāpastiprina korupcijas novēršana un ar to saistītā kriminālvajāšana, un aicina Komisiju uzlabot pasākumu izpildes nodrošināšanas uzraudzību dalībvalstīs;

72. atzinīgi vērtē korupcijas apkarošanas tīkla izveidi, kura dalībnieki pirmo reizi tikās 2023. gada 20. septembrī, un uzskata, ka augsta

korupcijas riska apgabalu kartēšana varētu sniegt efektīvu ieguldījumu ES korupcijas apkarošanas stratēģijas turpmākā pilnveidošanā;

73. uzsver tiesiskuma kā vienas no Savienības pamatvērtībām būtisko lomu un to, ka tiesiskuma nosacītības mehānismam ir izšķiroši svarīga nozīme, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis turpina ievērot tiesiskuma principus; atkārtoti pauž dziļas bažas par stāvokli tiesiskuma jomā atsevišķās dalībvalstīs, kas pats par sevi raisa lielu satraukumu un var radīt nopietnus zaudējumus ES budžetam; aicina Komisiju nodrošināt visu minētā mehānisma elementu stingru un ātru īstenošanu gadījumos, kad dalībvalstis pārkāpj tiesiskuma principus un kad tas skar vai var skart ES finanšu intereses; turklāt uzstāj uz nepieciešamību saskaņot dažādos instrumentus, kad dalībvalstīs tiek izvērtēts stāvoklis tiesiskuma jomā;

74. atzīmē, ka Komisijas ceturtajā (2023. gada) ziņojumā par tiesiskumu, ko pieņēma 2024. gada februārī, aprakstīti pasākumi, kas veikti saistībā ar iepriekšējā gada ziņojumā par tiesiskumu sniegtajiem ieteikumiem; atzīst, ka, cīnoties pret korupciju, vairākas dalībvalstis ir atjauninājušas vai sākušas pārskatīt savu stratēģiju un/vai rīcības plānu, savukārt citas ir grozījušas krimināllikumu, lai pastiprinātu cīņu pret korupciju; konstatē, ka daudzās dalībvalstīs galvenais šķērslis cīņai pret korupciju ir nepietiekamie krimināltvajāšanas dienestu resursi; aicina Komisiju arī turpmāk veicināt un atbalstīt dalībvalstu centienus reformēt krimināltiesvedību un uzlabot tās efektivitāti, kā arī risināt citas ziņojumā konstatētās problēmas; atgādina Komisijai, ka tās rīcībā ir efektīvi instrumenti tiesiskuma aizsardzībai, piemēram, pārkāpuma procedūra, finansēšanas nosacītība un LES 7. panta procedūras, un gaida, ka tā šos instrumentus pilnībā izmantos; šajā sakarā uzsver, ka ar jauno Finanšu regulu ir ieviesti nosacījumi, kas saistīti ar LES 2. pantā noteiktajām vērtībām, un aicina Komisiju sākt tos piemērot, it īpaši gadījumos, kad pret dalībvalsti jau ir sākta pārkāpuma procedūra par LES 2. pantā noteikto vērtību neievērošanu, jo ar to tiek skaidri atzīts pārkāpums, kas var ietekmēt arī ES budžeta pareizu finanšu pārvaldību;

75. pieņem zināšanai Komisijas lēmumu neatcelt pasākumu, ko paredz Padomes 2022. gada 15. decembra Īstenošanas lēmuma (ES) 2022/2506 par pasākumiem Savienības budžeta aizsardzībai pret tiesiskuma principu pārkāpumiem Ungārijā 2. panta 2.punkts[1]; gaida, ka Komisija un Padome atcels pieņemtos pasākumus tikai tad, ja tiks iegūti fakti, kas apliecina, ka Ungārijas valdības pieņemtie korektīvie pasākumi ir izrādījušies efektīvi praksē un, it īpaši, ka nav konstatēts regress attiecībā uz jau pieņemtajiem pasākumiem; nosoda draudus, tādus kā spiegošana, kam pakļauti ES institūciju, piemēram, *OLAF*, darbinieki izmeklēšanas misiju laikā Ungārijā; uzsver, ka šādas

---

1 OV L 325, 20.12.2022., 94. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/2506/oj.

darbības nopietni apdraud tiesiskumu un ES institūciju integritāti; prasa ātri ieviest stingrus aizsardzības pasākumus, lai aizsargātu ES institūciju darbiniekus komandējumos; aicina Ungārijas iestādes nekavējoties veikt konkrētus pasākumus, lai aizsargātu tiesu sistēmas neatkarību, uzturētu mediju brīvību un pilnībā izpildītu Komisijas ziņojumā par tiesiskumu sniegtos ieteikumus atjaunot demokrātisko līdzsvaru un atsvaru; mudina Padomi turpināt LES 7. panta procedūru pret Ungārijas valdību;

76. uzsver, ka tiesiskuma ievērošana, tostarp cīņa pret korupciju, ir vienotā tirgus vides pamatfaktors, kas veicina investēšanu, izaugsmi, darbvietu izveidi un inovāciju un aizsargā mazos un vidējos uzņēmumus (MVU) un ekonomikas dalībniekus, kuri darbojas pāri robežām; uzsver, ka Komisija ir atbildīga par to, lai tiktu stingri pārbaudīta dažādajos dalībvalstu ANP iekļauto ar tiesiskumu saistīto atskaites punktu izpilde kā nosacījums finansējuma izmaksai; atgādina, ka demokrātijas, tieslietu, tiesiskuma un patērētāju tiesību aizsardzības komisārs — savu darbu cieši koordinējot ar nesen iecelto budžeta, krāpšanas apkarošanas un publiskās pārvaldes komisāru — ir galvenais atbildīgais par vispārējā nosacītības režīma pilnīgu piemērošanu; aicina Komisiju neizmantot “dialogu” ar dalībvalstīm vai “izmēģinājuma” procedūru kā neierobežotu līdzekli, lai izvairītos no faktiskas pārkāpuma procedūras sākšanas; turklāt aicina Komisiju horizontālā veidā piešķirt prioritāti pārkāpumiem, kas skar ES finanšu intereses, it īpaši attiecībā uz FIA direktīvu un *EPPO* regulu[1]; atzinīgi vērtē Komisijas politikas pamatnostādnēs iekļauto apgalvojumu par tiesiskuma nozīmi attiecībā uz ES līdzekļiem un budžeta, krāpšanas apkarošanas un publiskās pārvaldes komisāra apņemšanos nākamajā DFS ieviest stingrus tiesiskuma aizsardzības pasākumus;

77. uzskata, ka ir vēl vairāk jāpastiprina LES 2. pantā noteikto ES kopējo vērtību, kas pašlaik ir iekļautas Kopīgo noteikumu regulā, aizsardzība; aicina Komisiju izpētīt, kā varētu izstrādāt horizontālajiem veicinošajiem nosacījumiem līdzvērtīgu mehānismu kā visām ES budžeta jomām kopēju vispārēju iezīmi, lai plašāku politiku klāstu saistītu ar visām LES 2. pantā noteiktajām vērtībām; aicina Komisiju izpētīt veidus, kā finansēšanu saistīt ar tiesiskuma nosacījumiem un nepieciešamo reformu pabeigšanu, lai nodrošinātu visaptverošu pieeju, ko horizontāli piemēro visiem ES līdzekļiem; aicina Komisiju turpināt piemērot visaptverošu pieeju un nākt klajā ar priekšlikumiem turpmākai ES tiesiskuma instrumentu kopuma stiprināšanai prioritārā kārtā, tostarp tiesiskuma nosacītības pastiprināšanai attiecībā uz līdzekļiem, kas tiek izmantoti pašreizējā plānošanas laikposmā;

---

[1] Padomes 2017. gada 12. oktobra Regula (ES) 2017/1939, ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

78. apgalvo, ka korupcija ir nesaraujami saistīta ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un ka nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija ir viens no galvenajiem faktoriem, kas veicina organizētās noziedzības dalībnieku nelikumīgas darbības, ļaujot tiem šādu darbību rezultātā iegūtos līdzekļus ieplūdināt likumīgajā ekonomikā; atzīst, ka atšķirīgās valstu tiesību sistēmas un ES nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas satvara sadrumstalotā piemērošana apgrūtina nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu, atklāšanu un apkarošanu; šajā sakarā atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemts vērienīgs tiesību aktu kopums par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu, kas vienādos valstu noteikumus un līdz ar to ļaus pastiprināt kolektīvo cīņu pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju visā ES; atzinīgi vērtē jaunās Iestādes nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanai (*AMLA*) izveidi; uzskata, ka šai jaunajai aģentūrai būs svarīga loma jaunajā nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas satvarā, jo tā pildīs koordinācijas un uzraudzības pienākumus; atgādina, ka nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija un terorisma finansēšana ir nesaraujami saistītas, un prasa, lai *EPPO*, *OLAF* un Revīzijas palātai būtu lielāka loma šo parādību apkarošanā;

79. piekrīt viedoklim, ka ar pārstrādāto Finanšu regulu tika pastiprināta ES finanšu interešu aizsardzība; norāda, ka tika paplašināta *EDES* darbības joma, lai tajā iekļautu dalītu un tiešu pārvaldību un noteiktu jaunus izslēgšanas iemeslus; atzinīgi vērtē to, ka ir ieviests juridiskais pamats riska novērtēšanas un datizraces rīkam, kas jāizmanto visām dalībvalstīm un visos pārvaldības veidos; pauž nožēlu par to, ka abi šie pasākumi stāsies spēkā tikai 2028. gadā un tikai, sākot ar nākamo DFS, kā rezultātā vēl vairākus gadus nebūs visaptverošas pārredzamības attiecībā uz ES līdzekļu galasaņēmējiem un netiks izmantota izšķiroši svarīga iespēja izmantot šos datus, lai pastiprinātu aizsardzības pasākumus pret korupciju un krāpšanu;

80. atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemts atjaunināts rīcības plāns[1] Komisijas 2019. gada krāpšanas apkarošanas stratēģijai; atzīmē, ka tas ietver 44 darbības, kas sadalītas septiņās tēmās, kuras it īpaši aptver digitalizāciju, sadarbību, ANM, krāpšanu muitas jomā un izpratnes veicināšanu par ētikas un krāpšanas apkarošanas kultūras jautājumiem;

81. norāda, ka ES krāpšanas apkarošanas programma (ESKAP) ir vienīgā izdevumu programma, kura īpaši paredzēta cīņai pret krāpšanu, kas skar ES finanšu intereses, un ka tā sniedz atbilstošu atbalstu visām

---

[1] Komisijas 2023. gada 11. jūlija paziņojums “Komisijas krāpšanas apkarošanas stratēģijas rīcības plāns — pārskatīšana 2023. gadā” (COM(2023)0405), kam pievienots Komisijas dienestu 2023. gada 11. jūlija darba dokuments “Action Plan – 2023 revision” (Rīcības plāns: 2023. gada pārskatīšana)(SWD(2023)0245).

dalībvalstu iestādēm kā *AFA* ārējā slāņa komponentiem, lai pastiprinātu cīņu pret krāpšanu; konstatē, ka ESKAP piemīt nepieciešamā elastība, lai pielāgotos pastāvīgi mainīgajai krāpšanas apkarošanas videi, un ka tā ir saskaņota ar pašreizējās DFS septiņu gadu periodu (2021–2027); atzīmē, ka līdz šim 55 % no ESKAP kopējās īstenošanas ir veicinājuši digitālo pārkārtošanos;

82. aicina Komisiju turpmākajā darbā balstīties uz veiksmīgo ESKAP īstenošanu un mudina budžeta un krāpšanas apkarošanas komisāru uzskatīt ESKAP par modeli, kas būtu jāpaplašina nākamās DFS ietvaros saskaņā ar pilnvarojuma vēstulē norādīto uzdevumu sniegt atbalstu dalībvalstu centieniem aizsargāt ES finanšu intereses;

83. atzinīgi vērtē pirmo ar ESKAP saistīto asociācijas pieprasījumu, kas 2023. gadā tika saņemts no trešās valsts, proti, Ukrainas, ar kuru notika sarunas par asociācijas nolīgumu par tās dalību šajā programmā, ko apstiprināja 2024. gada martā;

84. pauž bažas par to, ka Komisija, veicot jaunāko programmas “Hercule III” starpposma izvērtēšanu, konstatēja aspektus, kas varētu būt mazinājuši programmas efektivitāti, un it īpaši to, ka dažu dalībvalstu pārvaldes iestādēm trūka līdzekļu programmas administratīvo prasību izpildei;

85. pieņem zināšanai *EPPO* atkārtotos aicinājumus palielināt attiecīgo *AFA* komponentu atklāšanas spēju un atgādina, ka saskaņā ar Komisijas krāpšanas apkarošanas stratēģiju uzsvars ir jāliek uz datu analīzi kā krāpšanas atklāšanas instrumentu; šajā sakarā uzsver, ka ir svarīgi saskaņot definīcijas, lai iegūtu visā ES salīdzināmus datus; mudina Komisiju pastiprināti izmantot *IMS* kā atbalsta instrumentu revidentu veiktajai riska analīzei, kad tiek gatavotas revīzijas darbības; aicina *OLAF* palielināt apmācības piedāvājumu Komisijas darbiniekiem, tostarp revidentiem un attiecīgajiem finanšu plūsmas aprites dalībniekiem;

86. apzinās, ka, ņemot vērā *EPPO* decentralizēto struktūru, ir nepieciešama mijiedarbība starp valstu tiesību aktiem un ES tiesību aktiem, kā arī starp valstu iestādēm un *EPPO*; saprot, ka *EPPO* darbojas, pamatojoties uz tieši piemērojamām ES regulām, taču tās darbam ir nepieciešami arī atbilstoši īstenošanas pasākumi, kas jāpieņem ar valstu tiesību aktiem, ar kuriem transponē FIA direktīvu un citus attiecīgos ES tiesību aktus; aicina Komisiju nodrošināt, ka valstu tiesību akti pilnībā atbilst *EPPO* regulai un FIA direktīvai, sākt pārkāpuma procedūru un ierosināt šo tiesību aktu pārskatīšanu, lai *EPPO* varētu efektīvāk īstenot savu pilnvarojumu;

87. atzīmē 2023. gada septembrī iesniegtos rezultātus to pasākumu atbilstības izvērtēšanai, kurus dalībvalstis pieņēmušas, lai savas

sistēmas pielāgotu *EPPO* regulai[1]; pauž nožēlu, ka daudzos gadījumos stāvoklis šajā jomā joprojām nav optimāls un ir jāuzlabo, jo tas vājina ar kriminālizmeklēšanas palīdzību veiktas ES finanšu interešu aizsardzības efektivitāti; īpaši min kompetences sadalījumu starp valstu kriminālvajāšanas dienestiem un *EPPO*; uzsver — *EPPO* regula paredz tiešu ziņošanu bez liekas kavēšanās par iespējamiem tās kompetencē esošiem gadījumiem; aicina Komisiju pārbaudīt un uzraudzīt to, vai dalībvalstis pilnībā ievēro *EPPO* regulu un nekavējoties tieši ziņo *EPPO* par aizdomām par krāpšanu *EPPO* kompetences jomās;

88. pauž bažas par to, ka daudzās dalībvalstīs izraudzītā valsts iestāde, kas pieņem lēmumu gadījumos, kad ir radušās domstarpības starp *EPPO* un valstu iestādēm par kompetenci attiecībā uz apsūdzības uzturēšanu konkrētajā lietā, nav tiesa; aicina Komisiju pārbaudīt un uzraudzīt, vai dalībvalstis pilnībā ievēro *EPPO* regulas 25. panta 6. punktu un 42. panta 2. punkta c) apakšpunktu, kas paredz iespēju valsts iestādes pieņemtu lēmumu par kompetences piešķiršanu pārsūdzēt Eiropas Savienības Tiesā (EST);

89. uzsver, ka pašreizējā valstu iestāžu īstenotā kontrole pār Eiropas deleģētajiem prokuroriem (EDP) nepieciešamajiem līdzekļiem un aprīkojumu un vajadzība atsaukties uz valstu iestāžu noteikumiem, lai veiktu “adekvātus pasākumus” sociālā nodrošinājuma, pensiju un apdrošināšanas seguma jomā, varētu ierobežot *EPPO* darbības autonomiju un neatkarību; aicina Komisiju gaidāmajā *EPPO* regulas pārskatīšanā ierosināt atbilstošus risinājumus;

90. norāda, ka FIA direktīvas transponēšana dažādās dalībvalstīs ir atšķirīga un ka dažos gadījumos tas ietekmē *EPPO* kompetences pārrobežu īstenošanu; aicina Komisiju nodrošināt FIA direktīvas pienācīgu īstenošanu un, balstoties uz gūto pieredzi, ierosināt tās pārskatīšanu;

91. uzsver, ka *EPPO* regulas 25. panta 3. punkts — kurā sīkāk aprakstīta *EPPO* kompetences īstenošana tādu FIA neskarošu nodarījumu gadījumā, kas ir cieši saistīti ar FIA skarošiem nodarījumiem, — rada juridiskas un praktiskas dabas jautājumus un ka tas ir vēl vairāk jāracionalizē, lai efektīvi izmantotu *EPPO* tiesisko regulējumu; aicina Komisiju gaidāmajā *EPPO* regulas pārskatīšanā ierosināt piemērotus risinājumus, lai pastiprinātu *EPPO* spēju izmeklēt pārrobežu organizētos noziegumus;

92. atkārtoti uzsver[2], ka *EPPO* ir svarīga loma tiesiskuma aizsardzībā un korupcijas apkarošanā ES, un mudina Komisiju ziņojumos par

---

1 JUST/2022/PR/JCOO/CRIM/0004: pamatlīgums par juridiskās analīzes pakalpojumiem, tostarp valstu transponēšanas pasākumu atbilstības izvērtēšanu tieslietu un patērētāju tiesību aizsardzības politikas jomā (JUST/2020/PR/03/0001).

2 Eiropas Parlamenta 2024. gada 28. februāra rezolūcija par Komisijas 2023. gada ziņojumu par tiesiskumu.

tiesiskumu cieši uzraudzīt pakāpi, kādā dalībvalstis sadarbojas ar *EPPO*; atzinīgi vērtē Polijas un Zviedrijas pievienošanos *EPPO*; ar gandarījumu atzīmē Īrijas neseno paziņojumu par tās nodomu piedalīties *EPPO*; aicina Ungārijas valdību — vienīgo atlikušo dalībvalsti, kas vēl nav pievienojusies *EPPO*, neraugoties uz to, ka tam nav nekādu juridisku vai konstitucionālu šķēršļu, — nekavējoties pievienoties *EPPO*; atgādina plašo sabiedrības atbalstu Ungārijas dalībai *EPPO*, ko uzskatāmi parādīja 680 000 parakstu savākšana par labu šādai dalībai, uzsverot spēcīgu sabiedrības prasību pēc pastiprinātiem juridiskās aizsardzības pasākumiem pret krāpšanu un korupciju, kas skar ES finanšu intereses;

93. atkārtoti prasa sākt viedokļu apmaiņu par Līgumā noteiktajā *EPPO* pilnvarojumā ietilpstošās kompetences attiecībā uz ES finanšu interešu aizsardzību iespējamo paskaidrošanu;

94. atzīmē, ka 2023. gadā pastiprinājās sadarbība starp attiecīgajiem dalībniekiem: *EPPO* un *Eurojust* 2023. gada beigās sadarbojās 26 izmeklēšanā esošās lietās; konstatē, ka 2023. gadā arī *EPPO* un Eiropols efektīvi sadarbojās dažādos operatīvas dabas jautājumos, un pieņem zināšanai to, ka šī sadarbība 2023. gadā gandrīz bija divkāršojusies, Eiropolam pēc *EPPO* pieprasījuma sniedzot atbalstu 47 lietās; aicina Komisiju pieprasīt, lai *EPPO* un *Eurojust* precizētu efektivitātes kritērijus, uz kuriem tie balstās savu darbību veikšanā;

95. atzinīgi vērtē *OLAF* un *EPPO* centienus pastiprināt sadarbību; pieņem zināšanai, ka abas aģentūras veic informācijas apmaiņu, lai izvairītos no to pašu lietu paralēlas izmeklēšanas, un ka 2023. gadā *OLAF* sāka 22 papildu izmeklēšanas un *EPPO* četros gadījumos prasīja atbalsta izmeklēšanu; apzinās, ka sinerģija, kas rodas, izmantojot papildu izmeklēšanu (bijušais *OLAF* regulas 12. panta f) punkts) un atbalsta izmeklēšanu (bijušais *OLAF* regulas 12. panta e) punkts), nav optimāla; aicina Komisiju novērst minētās problēmas juridiskos un operacionālos iemeslus, kad tā pārskatīs attiecīgos noteikumus;

96. pauž bažas par to, ka trūkst analīzes un precīzas informācijas par līdzekļu atgūšanu ES budžeta labā, kam būtu jānotiek pēc *OLAF* un *EPPO* veiktas izmeklēšanas; apzinās, ka *AFA* ietekme uz iedzīvotāju drošību un tiesiskuma ievērošanas nodrošināšanu ES neaprobežojas tikai ar finanšu līdzekļu atgūšanas mērīšanu; tomēr uzsver, ka centienu izveidot *AFA* rezultātiem vajadzētu būt virzītiem uz izmērāmību un būt taustāmiem vismaz attiecībā uz budžeta aspektiem; uzsver arī to, ka līdzekļu piešķiršanā un pilnvarojuma noteikšanā būtu jāņem vērā un jāizvērtē ES finanšu interešu aizsardzības nolūkā veikto darbību ietekme;

97. saprot, ka Komisijai vēl ir jāsniedz dati par līdzekļu atgūšanu ES budžeta labā pēc tam, kad tai ir paziņots par *EPPO* veiktajām darbībām, kā paredzēts *EPPO* regulas 103. panta 2. punktā, un ka šis jautājums ir iekļauts budžeta, krāpšanas apkarošanas un publiskās

pārvaldes komisāra pilnvarojuma vēstulē; konstatē, ka aktīvu iesaldēšana ir ļoti svarīga, lai apkarotu noziedzību, kas skar ES budžetu, un ka ir nepieciešams noteikts laiks, lai iesaldēšanu pārvērstu par faktisku konfiskāciju vai atgūšanu; uzsver, ka konfiscētā summa automātiski nenonāk atpakaļ ES budžetā; atzīmē, ka saskaņā ar *EPPO* regulas 38. pantu potenciālajiem ieņēmumiem no aresta un konfiskācijas pasākumiem, kurus EDP veic dalībvalstīs, būtu jānonāk atpakaļ ES budžetā un tos varētu iekļaut nepiešķirtajos ieņēmumos; aicina Komisiju veikt nepieciešamos pasākumus, lai vienotos ar attiecīgajām valstu iestādēm par šo summu iekļaušanu ES budžetā;

98. norāda, ka dati par līdzekļu faktisko atgūšanu, kas seko *OLAF* finanšu ieteikumiem, netiek publicēti ne *OLAF* gada pārskatā, ne kādā citā Komisijas oficiālā pārskatā; pauž nožēlu, ka ir darīti pieejami tikai apkopoti dati, kas attiecas uz 2299 finanšu ieteikumiem, kurus *OLAF* sniedzis laikposmā no 2012. gada līdz 2023. gadam par kopējo summu aptuveni 9 miljardu EUR apjomā; piebilst, ka pieejamo skaitļu analīze vedina uz domām, ka vēl ir nepieciešami būtiski uzlabojumi; konstatē, ka pastāv liela atšķirība starp summām, ko *OLAF* ir ieteicis atgūt, summu, kuru Komisijas dienesti ir noteikuši kā atgūstamu, un galu galā faktiski atgūto summu; pauž bažas par zemo nepamatotu izdevumu atgūšanas līmeni (attiecībā uz dalītā un netiešā pārvaldībā īstenotām darbībām tas ir attiecīgi 34 % un 11 %, bet attiecībā uz tiešā pārvaldībā īstenotām darbībām — tikai 22 %); aicina Komisiju sniegt pietiekami detalizētus datus par atgūšanu un izvērtēt līdzekļu neatgūšanas iemeslus; uzsver, ka *OLAF* un Komisijai būtu jāvienojas par kopīgiem vērtēšanas kritērijiem, kas nodrošina lielāku konverģenci un skaidrību, un tie konsekventi jāpiemēro, tādējādi uzlabojot finanšu līdzekļu atgūšanas izvērtēšanas efektivitāti un atbilstību izvirzītā mērķa īstenošanai; uzsver, ka līdzekļu atgūšana pēc *OLAF* ieteikuma un *EPPO* izmeklēšanas ir svarīgs *AFA* efektivitātes rādītājs, un prasa nodrošināt lielāku pārredzamību šajā jomā;

ES AFA ārējais slānis — 2023. gadā valsts līmenī veiktie svarīgākie pasākumi

99. pieņem zināšanai, ka 2022. gada FIA ziņojumā Komisijas sniegto ieteikumu vispārējais īstenošanas līmenis dalībvalstīs tiek uzskatīts par apmierinošu; tomēr vērš uzmanību uz to, ka starp dalībvalstīm joprojām pastāv būtiskas atšķirības; it īpaši pauž bažas par gadījumiem, kad dažas dalībvalstis nav pienācīgi ziņojušas par pārkāpumiem, izmantojot *IMS*; atgādina, ka saskaņā ar pašreizējiem noteikumiem šāda ziņošana ir obligāta, un mudina *OLAF* pastiprināt pārraudzības un monitoringa darbības, lai panāktu visā ES vienādu ziņošanu;

100. aicina Komisiju uzraudzīt to valstu ziņošanas vispusīgumu *IMS*, kas saņem pirmspievienošanās palīdzību, un atzinīgi vērtē Kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās sarunu

ģenerāldirektorāta iniciatīvas, kuru mērķis ir panākt, lai kandidātvalstis pildītu pienākumu regulāri ziņot *IMS* par pārkāpumiem;

101. mudina dalībvalstis saskaņā ar Revīzijas palātas ieteikumiem ziņot *IMS* par pārkāpumiem, kas saistīti ar ANM; aicina Komisiju atvieglot dalībvalstīm šādu *IMS* izmantošanu, sniedzot atbalstu mācību, semināru un paraugprakses apmaiņas veidā;

102. atzinīgi vērtē Zviedrijas un Polijas 2024. gadā pieņemto lēmumu piedalīties *EPPO*, kā arī Īrijas jaunās valdības mērķi pievienoties *EPPO*; uzstāj, ka dalībvalstīm, kuras vēl nepiedalās *EPPO*, tas ir jādara nekavējoties, un aicina Komisiju stimulēt dalību *EPPO*, izmantojot konstruktīvus pasākumus;

103. atkārtoti uzsver, ka neefektīva vai novēlota dalībvalstu sadarbība ar *EPPO* un *OLAF* vai tās trūkums ir pamats rīcībai saskaņā ar Nosacītības regulu; aicina Komisiju pienācīgi ņemt vērā visu *EPPO* un *OLAF* sniegto informāciju par gadījumiem, kad dalībvalstis nav pildījušas savus pienākumus;

104. apgalvo, ka valstu stratēģijas krāpšanas apkarošanai (VSKA) ir visefektīvākais instruments, ar kura palīdzību koordinēt to dažādo valsts, reģionālo un nozaru iestāžu un daudzo vietējo vienību darbu, kurām uzticēti uzdevumi, kas veido krāpšanas apkarošanas ciklu; atzīmē, ka 2023. gadā 21 no 27 dalībvalstīm bija paziņojusi, ka ir ieviesusi krāpšanas apkarošanas stratēģiju; konstatē, ka no minētās 21 dalībvalsts tikai 10 dalībvalstīm bija pilnīga valsts stratēģija krāpšanas apkarošanai[1], savukārt 11 dalībvalstis bija ieviesušas nevis valsts, bet tikai nozares līmeņa stratēģiju krāpšanas apkarošanai; atzīst, ka dalībvalstu krāpšanas apkarošanas stratēģijās izmantotā pieeja pašlaik ļoti atšķiras; pauž nožēlu par to, ka sešām dalībvalstīm vispār nav krāpšanas apkarošanas stratēģijas; pauž dziļu nožēlu par šo ļoti neapmierinošo situāciju, kas apdraud ES izdevumu integritāti un grauj iedzīvotāju uzticēšanos ES institūcijām;

105. apgalvo, ka dalībvalstīm būtu lietderīgi periodiski izvērtēt savu krāpšanas apkarošanas satvaru; aicina Komisiju mudināt dalībvalstis veikt krāpšanas apkarošanas satvara neatkarīgu vai salīdzinošu izvērtēšanu, lai uzlabotu konsekvenci un nodrošinātu augstu standartu ievērošanu;

106. mudina Komisiju ierosināt īstenojamas iniciatīvas, lai noskaidrotu sakarību un apsvērtu iespēju noteikt saikni starp VSKA pieņemšanu dalībvalstīs un finansiālā atbalsta apmēru, ko tās saņem;

107. prasa Komisijai, gatavojoties *OLAF* regulas pārskatīšanai, sākt uzraudzīt stāvokli dalībvalstīs izveidoto krāpšanas apkarošanas

---

[1] No šīm 10 VSKA viena neaptver visus krāpšanas apkarošanas cikla posmus, vienai nav daudzgadu perspektīvas un divām ir nepieciešama atjaunināšana.

koordinācijas dienestu (*AFCOS*) jomā; mudina Komisiju ieplānot to struktūras, lomas, pienākumu un pilnvaru atjaunināšanu un noteikšanu no jauna; pauž nožēlu par to, ka lielākajā daļā dalībvalstīs esošo *AFCOS* darbinieku skaits nav optimāls; uzsver, ka krāpšanas apkarošanu koordinējošo valsts struktūru darbiniekiem ir jānodrošina pietiekams speciālo zināšanu līmenis; aicina Komisiju mudināt un atbalstīt dalībvalstis šo problēmu risināšanā prioritārā kārtā, tostarp saistībā ar Eiropas pusgada ciklu;

108. uzsver publisko iestāžu lomu pilnīgas neiecietības kultūras pret krāpšanu veicināšanā un īpaši uzsver krāpšanas novēršanas nozīmi, lai nodrošinātu, ka krāpšana, korupcija, interešu konflikti un cita veida līdzekļu ļaunprātīga izmantošana vispār netiek pieļauta; atgādina, ka 2017. gada 5. jūlijā pieņemtās FIA direktīvas pareiza transponēšana ir izšķiroši svarīga ES budžeta aizsardzībai, visu to ES politiku īstenošanai, kurām tiek izmantoti ES līdzekļi, tostarp saistībā ar ANM izmantošanu, un *EPPO* — kuras kompetence ir noteikta saskaņā ar FIA direktīvu, ko īsteno ar valsts tiesību aktiem — veiktās izmeklēšanas un kriminālvajāšanas tvēruma noteikšanai; gaida, ka valstu iestādes, tostarp valdības, visās dalībvalstīs nepārprotami nosodīs krāpšanu, korupciju, interešu konfliktus un jebkādu citu publisko līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu, ieņemot proaktīvu pieeju ES finanšu interešu aizsardzībā, šajā nolūkā veicot efektīvus pasākumus tādās jomās kā riska izvērtēšana, komunikācija un informācijas kopīgošana, kā arī darbinieku apmācība; aicina Komisiju savlaicīgi iejaukties, izmantojot pārkāpuma procedūru, lai nodrošinātu FIA direktīvas konsekventu transponēšanu un juridisko un fizisko personu faktisku atbildību un sankciju piemērošanu tām;

109. atkārtoti uzsver, ka trauksmes cēlējiem ir svarīga loma krāpšanas atklāšanā, izmeklēšanā un kriminālvajāšanā; saprot, ka līdz 2023. gada beigām 24 dalībvalstis bija pieņēmušas valsts tiesību aktus, lai transponētu Trauksmes cēlēju direktīvu, un paziņojušas, ka šī transponēšana ir pabeigta; tomēr pauž nožēlu, ka 2023. gada martā pēc pieņemto valsts pasākumu analīzes Komisija bija spiesta vērsties EST pret sešām dalībvalstīm, jo tās nebija transponējušas minēto direktīvu un paziņojušas par transponēšanas pasākumiem, un prasīt, lai tā piemērotu finanšu sankcijas; pauž bažas par to, ka pašlaik notiek pārkāpuma procedūra[1] pret sešām citām dalībvalstīm; aicina Komisiju pastiprināt valstu īstenoto transponēšanas pasākumu uzraudzību un atbilstoši ziņot Parlamentam; uzsver, ka arī pašam Parlamentam ir steidzami jānodrošina pienācīga minētās direktīvas transponēšana, kā to apstiprinājusi EST savā 2024. gada 11. septembra nolēmumā, kurā konstatēts, ka Parlamenta pašreizējais satvars nenodrošina līdzsvarotu un efektīvu aizsardzību pret represijām; prasa Parlamentam nekavējoties pieņemt stingrus

---

[1] Komisijas 2024. gada 3. jūlija ziņojums par to, kā tiek īstenota un piemērota Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1937 (2019. gada 23. oktobris) par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem (COM(2024)0269).

noteikumus saskaņā ar minēto direktīvu, lai aizsargātu savus trauksmes cēlējus;

110. atzīmē, ka Eiropas Investīciju bankas (EIB) Izmeklēšanas nodaļa līdz 2023. gada beigām *EPPO* bija nodevusi izskatīšanai 10 lietas un *OLAF* — 17 lietas; ir informēts par to, ka vienības, attiecībā uz kurām EIB Izmeklēšanas nodaļa ir konstatējusi, ka tās ir iesaistījušās aizliegtās darbībās, uz noteiktu laiku var tikt izslēgtas no jebkādu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas un jebkādu attiecību dibināšanas ar EIB, proti, atzītas par neatbilstīgām; konstatē, ka 2023. gadā šādas izslēgšanas procedūras rezultātā pieci ekonomikas dalībnieki tika izslēgti vismaz uz trim gadiem, savukārt pieci citi uzņēmumi panāca izlīgumu, piemērojot nosacītību to atbilstībai;

ES finanšu interešu aizsardzības ārējā dimensija

111. atzinīgi vērtē Komisijas reakciju uz tā aicinājumu pastiprināt to līdzekļu uzraudzību un kontroli, kas pieejami trešām valstīm paredzētā Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta "Eiropa pasaulē" ietvaros, kā arī sagatavojot kopīgu paziņojumu ar Savienības Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos[1]; atzinīgi vērtē Komisijas pastāvīgos centienus nodrošināt korupcijas apkarošanas pasākumu integrēšanu ES ārējās darbības instrumentos; atkārto savu ieteikumu — neapdraudot palīdzības sniegšanu civiliedzīvotājiem, apturēt atbalstu no budžeta un atcelt saistības attiecībā uz līdzekļiem, kas paredzēti tām trešām valstīm, to skaitā kandidātvalstīm, kuru iestādes acīmredzami neveic reālas darbības, lai cīnītos pret plaši izplatītu korupciju; uzsver, ka ES vērtību ievērošana un apņemšanās tās popularizēt ir būtisks priekšnoteikums visiem partneriem, kas vēlas pievienoties ES; atkārtoti norāda, ka pievienošanās ES ir uz nopelniem balstīts process, kurā katru pieteikuma iesniedzēju vērtē pēc tā nopelniem un Kopenhāgenas kritēriju izpildes; uzskata, ka, piemērojot pārskatīto paplašināšanās metodiku, galvenā uzmanība būtu jāpievērš pamatreformām un ka būtu jāpiemēro taisnīga un stingra nosacījumu izpilde, kā arī atgriezeniskums neizdošanās gadījumā; uzskata, ka ir jāizmanto atbilstoši instrumenti, lai nodrošinātu, ka kandidātvalstis gan pirms, gan pēc pievienošanās ES parāda, ka tās konkrēti un ilgtspējīgi ievēro tiesiskumu, demokrātijas principus un pamattiesības;

112. konstatē, ka pret Ukrainu vērstā Krievijas agresijas kara kontekstā Ukrainai būs nepieciešams būtisks atbalsts gan pašreizējās, gan nākamās DFS ietvaros un, ņemot vērā iespējamu taisnīga un ilgtspējīga miera līguma noslēgšanu, — atbalsts pēckara

---

1 Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2023. gada 3. maija kopīgs paziņojums par cīņu pret korupciju (JOIN(2023)0012).

atjaunošanai, tostarp centrālās valdības pakalpojumiem un reformām;

113. uzskata, ka atbilstoši varētu pārveidot Ukrainas mehānisma trīs pīlārus un ka atjaunošanai būtu jāatbilst pirmspievienošanās prasībām; uzsver, ka liela nozīme ir ciešai koordinācijai un sadarbībai ar G7 izveidoto Ukrainas koordinācijas mehānismu; prasa ES un visām dalībvalstīm palielināt atbalstu Ukrainai, vienlaikus ieviešot atbilstošus pasākumus, lai aizsargātu ES finanšu intereses, šajā nolūkā novēršot, atklājot un labojot krāpšanu, korupciju, interešu konfliktus un pārkāpumus ES līdzekļu izmantošanā, tostarp, veicot rūpīgāku pārbaudi, lai nodrošinātu, ka Ukrainai un tās kaimiņvalstīm nosūtītie ES līdzekļi tiek pienācīgi uzraudzīti un kontrolēti un galu galā sniedz labumu tiem, kam tas visvairāk nepieciešams;

114. uzsver, ka līdz šim nepieredzētais finansiālā atbalsta apjoms, ko Ukraina pēdējos gados ir saņēmusi no ES un kas tiek izmantots pašlaik notiekošā kara radītos ļoti nelabvēlīgos apstākļos, nozīmē to, ka ir jāpieņem atbilstoši pasākumi, lai nodrošinātu, ka šādi līdzekļi tiek izmantoti paredzētajam mērķim, it īpaši gadījumos, kad tie ir paredzēti infrastruktūrai un cilvēkiem, kam nepieciešama palīdzība;

115. atzinīgi vērtē darbu, ko *OLAF* un *EPPO* veic ES finanšu interešu aizsardzībā, nodrošinot mācības, lai palielinātu administratīvo spēju un autonomiju, veicot izmeklēšanu Ukrainā un vienojoties par darba norisi ar Ukrainas Valsts korupcijas apkarošanas biroju, lai atvieglotu sadarbību korupcijas izmeklēšanā; aicina kompetentos ES birojus turpināt sadarbību ar Ukrainas iestādēm un sniegt tām atbalstu;

116. šajā sakarā atzīst progresu, ko Ukraina panākusi ar tiesu sistēmas neatkarību, pārskatatbildību, korupcijas apkarošanu un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu saistīto reformu īstenošanā, neraugoties uz sarežģītajiem apstākļiem, kurus radījis pašlaik notiekošais Krievijas agresijas karš; mudina Ukrainu turpināt reformu īstenošanu, tostarp attiecībā uz oligarhu ietekmi politikā;

117. atzinīgi vērtē ES līdz šim pieņemtās pastiprinātās sankcijas pret Krieviju, kas ietver Krievijas valstspiederīgajiem un vienībām noteikto aizliegumu piedalīties publiskā iepirkuma līgumos ES un ierobežojumus attiecībā uz ES finansējuma piešķiršanu Krievijas valsts īpašumā vai kontrolē esošām vienībām; tomēr atzīst, ka, neraugoties uz pašreizējiem pasākumiem, fiziskajām personām un vienībām, kas pakļautas Krievijai noteiktajām sankcijām, joprojām ir iespējams atrast veidus, kā tās apiet, un tāpēc prasa ES un dalībvalstīm saglabāt, pastiprināt un paplašināt pret Krieviju un Baltkrieviju vērstās sankciju politikas darbības jomu un palielināt tās efektivitāti;

118. atzīst, ka dalībvalstis un to attiecīgās kompetentās iestādes ir atbildīgas par ES sankciju efektīvu īstenošanu un tās nodrošināšanu, kā arī par pārkāpumu konstatēšanu un atbilstošu sankciju piemērošanu; uzsver muitas iestāžu lomu un to ciešas sadarbības nozīmi sankciju vienotas izpildes nodrošināšanas pastiprināšanā; šajā sakarā atzinīgi vērtē Baltijas muitas iniciatīvu;

119. uzsver, ka ES ir vislielākā ārējās palīdzības sniedzēja palestīniešu bēgļiem; uzsver, ka no ES budžeta ir jāturpina sniegt atbalstu miera un stabilitātes veidošanai Tuvo Austrumu reģionā, cīņai pret terorismu, naidu, fundamentālismu un dezinformāciju, kā arī cilvēktiesību veicināšanai, cīņai pret nesodāmību un tiesiskuma ievērošanas stiprināšanai; tāpēc uzsver, ka ES budžeta līdzekļus nekādā gadījumā nedrīkst izmantot, lai atbalstītu darbības, kas ir pretrunā šiem mērķiem; atzīmē, ka pēc "Hamās" 2023. gada 7. oktobrī pastrādātajiem briesmīgajiem terora aktiem un pēc apgalvojumiem par ES līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu terorisma finansēšanai Komisija veica finansēšanas pārbaudi un — neraugoties uz secinājumu, ka līdz tam brīdim nauda nav tikusi novirzīta mērķiem, kam tā nav paredzēta (tostarp ieslodzīto teroristu atbalstam), un ziņošanai, ka ieviestie aizsardzības pasākumi darbojas labi, — prasīja ieviest konkrētus papildu pasākumus, kurus tā uzskatīja par nepieciešamiem; atgādina, ka ir jāatbrīvo visi "Hamās" gūstā saņemtie ķīlnieki; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt ES līdzekļu efektīvu piešķiršanu un pārvaldību, lai sasniegtu mērķus, kam tie paredzēti, attiecīgā gadījumā pat izmantojot *EPPO*, *OLAF* un Revīzijas palātas veiktu rūpīgu pārbaudi; atgādina joprojām aktuālo problēmu — ES finansēto projektu iznīcināšanu Gazā un Rietumkrastā — un aicina šajā sakarā nodrošināt lielāku pārskatatbildību un aizsardzības pasākumus;

120. uzsver, ka budžeta atbalsta apturēšana trešās valstīs, to skaitā kandidātvalstīs, ir atbilstošs pasākums gadījumos, kad netiek veiktas reālas darbības, lai cīnītos pret plaši izplatītu korupciju; gaida, ka pirmspievienošanās sarunās prioritāte tiks piešķirta cīņai pret korupciju un veiktspējas palielināšanai, izveidojot specializētas korupcijas novēršanas struktūras; prasa Komisijai — arī finansējuma apturēšanas gadījumos — nodrošināt palīdzību civiliedzīvotājiem, ja iespējams, izmantojot alternatīvus kanālus;

121. uzsver, ka krāpšanas apkarošanā liela nozīme ir sadarbībai ar starptautiskām organizācijām; pauž nožēlu par to, ka dažas starptautiskās organizācijas nesadarbojas, proti, nenodrošina Revīzijas palātai pilnīgu, neierobežotu un savlaicīgu piekļuvi dokumentiem, kas nepieciešami tās uzdevumu veikšanai; atzīmē, ka Komisija ir uzlabojusi komunikāciju ar starptautiskām organizācijām, un aicina to vēl vairāk pastiprināt centienus, lai iegūtu piekļuvi visai pieprasītajai dokumentācijai;

°

° °

122. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.